

GLASUJMO SLOVENSKO!

Pred nami so nedeljske volitve, ko bomo volivci poklicani, da obnovimo deželni svet Furlanije-Juljske krajine in nekatere pomembne občine v naši deželi, med temi Gorico in Krmin, da se omejimo le na volilni prostor, ki posebej zanima slovenske volivce. Volitve so nedvomno izredno pomembne ne samo za krajevno problematiko, ampak tudi za celotno našo narodno skupnost. Zato naj posvetimo nekaj misli ob zaključku te volilne kampanje.

Kako bomo Slovenci v deželi glasovali? Novosti volilnih zakonov so radikalno posegle tudi v naš prostor in zato se morda tradicionalne oblike volilnega nastopa spreminjajo. Kljub temu pa je zlasti slovenska stranka v deželi Furlaniji-Juljski krajini znala najti pravilne rešitve za svoj volilni nastop. Danes Slovenska skupnost ne nastopa izključno kot samostojna lista z znakom lipove vejice (tega tudi ne more), pač pa v okviru širših volilnih koalicij tako za deželo kot za goriško občino. Vsekakor je njen znak prisoten na deželni listi Ljudskega centra za reforme (*Centro popolare riformatore*). Drugače pa je za goriško občino, kjer je SSK kot partner prisotna v koaliciji Oljke. Zato naši volivci ne bodo imeli težav, da pravilno glasujejo. Pomembno je le, da modro uporabijo preferenčni glas, ki ga je treba poleg znaka pripisati. Za deželne volitve naj napišejo ime kandidata Iva Jevnikarja, ki nastopa tako v Trstu kot v Gorici. Za občinske volitve v Gorici pa naj volivci poleg znaka Oljke (Ulivo) napišejo eno ime kandidata, ki mu zaupajo preferenčni glas. Kandidatje SSK so tu Erika Jazbar, Božidar Tabaj in Miloš Čotar. Prav tako naj tudi glasujejo za izbiro kandidata pri volitvah za posamezne rajonske svete. V Krminu pa naj slovenski volivci volijo krajevno listo in zapišejo ime Elene Orzan.

Še nekaj misli o pomenu teh volitev za slovenske volivce in njih izbiro. Vsako volilno srečanje ima za državljane, in torej tudi za nas Slovence v Italiji, svoj pomen. Demokracija se ne postavlja enkrat za vselej, ampak jo je treba iz dneva v dan uresničevati. Tako imamo tudi sedaj italijanski državljani slovenske narodnosti pravico in možnost, da s svojo izbiro potrdimo tudi svojo manjšinsko pripadnost in zavest. Glas za slovenske kandidate, ki nastopajo tako na listi za deželo (Ljudski center za reforme) kot na listi Oljke in so v našem primeru izraz slovenske stranke, nudijo vsa jamstva za dober slovenski glas. Preko njih bo lahko naša narodna skupnost izrazila vsa svoja pričakovanja in zahteve, ki izvirajo tako iz naravnega prava kot iz republiške ustave in mednarodnih pogodb za izvajanje manjšinskih pravic. Ostali po narodnosti slovenski kandidati se namreč predstavljajo z drugačnimi predznaki. Posebno pa zavedni slovenski volivci nikakor ne bodo oddali svojega glasu tistim slovenskim kandidatom, ki na žalost nastopajo na desničarskih oz. nacionalistično obarvanih listah. Zato je naša izbira gotovo povsem lahka in preprosta.

/ STRAN 2

ANDREJ BRATUŽ

02

Izjava
PODPRIMO IVA JEVIKARJA!

LJUDEM, KI JIH JE PRIZADEL
POTRES, ŽELIMO POMAGATI.
ZATO BOMO TUDI
NA UREDNIŠTVU ZBIRALI
DENAR, KI GA
BOMO POTEM
IZROČILI NAJBOLJ
POTREBNIM DRUŽINAM.

ZA POTRESENCE

03

Andrej Bratuž / intervju
BERNARD ŠPACAPAN

03

Jurij Paljk / intervju
BOŽIDAR TABAJ

04

Mirjam Simčič
GORIČANI PRED SVETIM PRATOM

06

Matjaž Rustja
ZORA TAVČAR O SLOVENCIH ZA DANES

08

JOŽE BERNIK IN HILARIJ ROLIH V TRSTU

10

ŠE O NEDELJSKIH VOLITVAH V GORICI

11

Iva Koršič
VESEL PASTIRČKOV DAN V GORICI

12

Erik Dolhar
POMEMBNA DOGODKA V KANALSKI...

13

Saša Rudolf
MEDNARODNA SKUPNOST OKLEVA

14

DEVETDESET LET SOVODENJSKE BANKE

PO NEUSPEHU DVODOMNE KOMISIJE

REFORME V SLEPI ULICI

DRAGO LEGIŠA

"V tretje gre rado", pravi naš slovenski pregovor. Tudi dvodomno komisijo, ki ji je predsedoval vsedrjavni tajnik levih demokratov D'Alema, je namreč doletela enaka usoda, kot sta jo doživeli obe njeni predhodnici.

Pri prvi dvodomni komisiji za reformo republiške ustave je predsedoval liberallec Bozzi, drugo pa sta vodila krščanski demokrat De Mita in komunistka Nilde Iotti. Po poldrugem letu razprav in pogajanj bo D'Alema čez nekaj dni moral tudi uradno ugotoviti, da je parlament spet zamudil "veliko priložnost" (pri založbi Mondadori je avgusta lani izšla knjiga s pomenljivim naslovom *La grande occasione*; avtor je, seveda, Massimo D'Alema) in da ostaja reforma sedanje ustave "pobožna želja".

Dvodomno komisijo je "pokopal" voditelj "pola svobode" Silvio Berlusconi. Zakaj je tako ravnal, je pravzaprav skrivnost. Zanimivo pa je, da je Berlusconi naredil konec svojemu "zaveznictvu" z D'Alema v dvodomni "komisiji", ko je javni tožilec Greco v Milanu zahteval, naj ga sodišče

obsodi na petletno zaporno kazen in na večmilijardno globo zaradi zelo hudih poslovnih prekrškov. Berlusconi je zagnal vik in krik ter očital milanskemu sodišču, da je v službi sedanje rimske vlade! Od pravosodnega ministra Flicka pa je zahteval, naj naredi red na sodišču v Milanu!

Če je to glavni vzrok za Berlusconijev politični preokret, bo seveda pokazala prihodnost. Dejstvo pa je, da od tistega trenutka stalno stopnjuje svoje napade na Prodijevo vlado in da je naposled začel zahtevati njen odstop.

Naključje je hotelo, da je bilo ob tem času kakih 10 milijonov italijanskih volivcev poklicanih k volilnim žaram zaradi upravnih (občinskih in pokrajinskih) volitev. Tako v prvem kot v drugem krogu je Berlusconijeva in Finijeve desna sredina dosegla znaten uspeh. To je razvidno zlasti iz

izidov v drugem krogu volitev. Od skupnih 16 novih županov jih kar 10 pripada desni sredini, 5 oljki in 1 Cossigovi sredini. Berlusconi in Fini sta na primer osvojila mesta, kot so Parma, Piacenza in Lucca, ki so vedno imela levo-usmerjene župane. S tem uspehom je Berlusconi dobil nov veter v jadra in vedno glasnejše zahteva odstop Prodijeve vlade.

Res je sicer, da izidi upravnih volitev praviloma niso in ne morejo biti tudi pokazatelj politične volje volilnih upravičencev. Vsekakor drži, da preživlja sedanja vladna koalicija težavne čase, saj se med drugim kažejo vidni znaki rahljanja vezi med različnimi političnimi komponentami. Vsemu je treba dodati še poseben položaj, ki ga ima Stranka komunistične prenovne. Ta je namreč že od samega začetka tako rekoč z eno nogo v opoziciji in pravkar napoveduje novo soočenje z vlado, zlasti kar zadeva vprašanje zaposlovanja, to je novih delovnih mest, ter vprašanje Juga.

Če je predsednik vlade Prodi mislil, da je z vidnimi zunanjepolitičnimi uspehi, kot je na primer uvedba skupne evropske valute, to je evra, utrdil tudi svoj notranjepolitični položaj, se je bridko zmotil. Ljudje se v politiki predvsem odločajo po tem, kar jih dnevno najbolj žuli.

Glede na to, da so kar trije poskusi reforme republiške ustave klavarno propadli, se je treba vprašati, če je to vprašanje še aktualno in če se zlasti more res rešiti in kako. Mnenja so v tej zvezi deljena. Nekateri menijo, da ne preostane nič drugega kot izvolitev ustavodajne zbornice po proporcionalnem sistemu. Za tako rešitev se že dolgo odkrito zavzemajo nekateri politiki, kot sta Segni in Cossiga, zdaj pa se jima je pridružil Berlusconi ob tistem pristanku Finija. Za druge ostaja polno veljavna pot, ki jo predvideva 138. člen republiške ustave. Zakone o reviziji ustave in ustavnih zakonov na splošno sprejema vsaka zbornica z dvema zaporednima glasovanjema - prvi omenjeni ustavni člen. Med prvim in drugim glasovanjem morajo poteči vsaj trije meseci, pri drugem glasovanju pa je potrebna absolutna večina. Predviden je tudi referendum, ki ga je treba razpisati, če tako zahteva petina članov ene zbornice ali 500 tisoč volivcev oziroma pet deželnih svetov.

Kot vidimo, je postopek zapleten, kar je razumljivo, saj gre za spremembo temeljev, na katerih je zgrajena republika.

Kot narodno manjšino nas še najbolj skrbi dejstvo, da se utegne sedanja legislatura končati predčasno. V tem primeru pa se bo nabiral prah v kakem ministrskem predalu na zakonskem osnutku za našo celovito zaščito. Razlog za zaskrbljenost je torej popolnoma upravičen.

PASTIRČKOV DAN '98

SVET OKROG NAS

PREDVOLILNO SREČANJE VOLČIČ - JEVNIKAR

eni strani nam lahko senator Volčič nudi ustrezno pomoč v Rimu, pa naj gre za reševanje drobnih težav ali pa za reševanje težav okrog zaščitnega zakona za slovensko manjšino v Italiji; po drugi strani smo mi njemu lahko v veliko pomoč s poznavanjem krajevne stvarnosti. Gre torej za potrebno in koristno sodelovanje, ki se mu tudi v prihodnje ne nameravamo odreči!"

Mitja Volčič je spregovoril tudi o odnosih, ki jih mora dežela F-Jk imeti v luči vključevanja v evropske integracijske tokove: "Zaman je vsakršno govorjenje o Evropi, o združenju Evropi, če se na krajevni ravni Trst krega z Gorico, le-ta z Vidmom, če je vsaka vas skregana s sosednjo vasjo. Prva naloga naše dežele je najti skladnost med delom na občinski, pokrajinski in deželni ravni in to skladje nadgraditi z dobrim sodelovanjem s človekom, ki zastopa interese dežele v Rimu. Tu morajo obstajati sistemske povezave. Skupno lahko pridejo do skladne politike, ki bo služila vsem ljudem in vsem področjem naše dežele!"

Jevnikar se je navezal na Volčičevo misel: "V našem primeru gre seveda predvsem za pospešeno in uspešno razvijanje prijateljske politike do sosednje države Slovenije, ne nazadnje tudi zaradi gospodarstva v naših krajih in seveda zaradi slovenske manjšine same. Sinergija med Gorico in Rimom je potrebna. Dobro sodelovanje s senatorjem Volčičem je še kako potrebno!"

Senator Volčič je srečanje sklenil tako: "Mislim, da je vsem jasno, da je bilo zaprtosti na vseh področjih in ne nazadnje tudi v politiki v naših krajih več kot dovolj. Časi so se spremenili, politična klima je drugačna. Vsi iščemo danes način, kako bi se odprli. Za našo deželo je bistveno dobro gospodarsko sodelovanje s sosedi; čezmejno gospodarsko, politično in kulturno sodelovanje mora postati stvarnost, ki je življenjskega pomena za našo prihodnost."

veda o sodelovanju po njih. Ivo Jevnikar je pred srečanjem dejal: "Rad bi povedal, da je do srečanja s senatorjem Volčičem prišlo predvsem zato, ker je Mitja Volčič edini slovenski senator v Rimu, za katerega smo vsi slovenski demokrati volili in ga zato imamo za predstavnika vseh slovenskih komponent in ne samo teh v Rimu." Senator Mitja Volčič pa je takoj dejal: "Prepričan sem, da bi morali Slovenci izvoliti na bližnjih volitvah čimveč svojih predstavnikov v deželni svet. Čimveč slovenskih deželnih svetovalcev bo, toliko bolje bo za vse nas. Zato seveda podpiram tudi kandidature Iva Jevnikarja. Tu se tudi navežujem na besede predsednika italijanske poslanske zbornice Violanteja, ki jih je izrekel, ko je bil v Trstu. Takrat je jasno povedal, da mora deželni svet omogočiti slovenskim kandidatom, da pridejo vanj kot deželni svetovalci, saj si v nasprotnem primeru niti ne moremo predstavljati posebnega statusa dežele Furlanije-Juljske krajine. Mnenja sem, da mora slovenska narodnostna skupnost v naši deželi v deželni svet izvoliti ljudi tistih političnih prepričanj, ki se bodo prej ali slej spet znašli pod okriljem politične koalicije Oljka."

Ivo Jevnikar je nadaljeval: "Mislim, da je prav, da kot prihodnji deželni svetovalec že pred volitvami pokažemo, da me tesna povezava med delovanjem dežele F-Jk in italijanskega parlamenta zelo zanima. Senator Mitja Volčič je naša vez, ki povezuje deželo F-Jk in rimski parlament. Po

V ponedeljek sta se v Gorici v jutranjih urah na uradu senatorja Mitje Volčiča srečala senator Volčič in kandidat Slovenske skupnosti na bližnjih deželnih volitvah Ivo Jevnikar. Spregovorila sta o volitvah in pripravah nanje ter se

S 1. STRANI

GLASUJMO SLOVENSKO!

"Tisočkrat tisoč, še več nas je bilo, / tisočkrat tisoč hlapcev in sužnjev, / tisočkrat tisoč ponižnih, boječih..." - tako naš veliki kraški poet zgovorno ponazarja nekdanje žalostno stanje našega naroda, ko je moral ubogati in hlapčevati drugim. Slovenska zgodovina pa pozna tudi svetleše trenutke - tako tudi pri nas na Primorskem. Po epskih kmečkih uporih, borbi za narodno zedinjenje in osvoboditev je tudi slovenski človek na Primorskem prišel do lepših dni.

"Za stare pravde zmago, za svobodo..." - tako lahko z verzi goriške pesnice ob spominu na slavni punt simbolično zazremo tudi naš današnji trenutek, ko se sicer še borimo za pravičnejši dan slovenske manjšine v Italiji. Da bomo lahko to dosegli, podprimo tudi sedanje izbire na nedeljskih volitvah z glasom za pristne slovenske kandidate in programe. Politika ni poezija, vendar nam lahko tudi ta odpira nova obzorja in nakazuje pravilne poti, po katerih bomo dosegli svoj cilj.

PODPRIMO IVA JEVNIKARJA!

"Spet smo v tekmi za deželni svet, da zagotovimo mesto slovenskemu predstavniku. Podpisani kulturni in javni delavci, ki se zavedamo pomembnosti slovenskega predstavništva, podpiramo kandidate Slovenske skupnosti na koalicijski listi Ljudska sredina za reforme in še posebej kandidature Iva Jevnikarja, ker smo o njem prepričani, da bo zastopal vse Slovence, ne glede na nazorsko pripadnost in prepričanje."

Ivo Jevnikar daje vsa jamstva za učinkovito zastopanje slovenske narodne skupnosti v celoti in naših legitimnih interesov. Zelo dobro pozna našo problematiko tudi v primerjavi z drugimi manjšinami v Italiji in Evropi, je zanesljiv in se zaveda položaja slovenske narodne skupnosti, s katero živi v tesni zvezi in deli njene skrbi in težave.

Zaradi krivičnega zakona, ki Slovincem ne daje možnosti zajamčenega predstavnika v deželnem svetu, za kar se zavzema stranka Slovenske skupnosti, bomo na Tržaškem in Goriškem s preferenčnim glasom podprli njegovo kandidature pod skupnim znakom koalicije Ljudska sredina za reforme, v katerem je enakopravno prisotna lipova vejica kot tradicionalen simbol slovenstva."

Sledijo podpisi:

Gorica: Franko Bagon, Vida Bitežnik, Mirjam Bratina, Andrej Bratuž, Lojzka Bratuž, Luciana Budal, Adrijan Corsi, Ivo Cotič, Julijan Čavdek, Mara Černic, Marijo Černic, Ninko Černic, Peter Černic, Marija Češčut, Danilo Čotar, Danijel Devetak, Emil Devetak, Igor Devetak, Lucijan Drole, Andrej Fajt, Maks Gerget, David Grinovero, Damjan Hlede, Andrej Kosič, Iva Koršič, Marilka Koršič, Ivo Kovic, Lojzka Kristančič, Mauro Leban, Karlo Mučič, Adrijan Pahor, Valentina Pavio, Jurij Paljk, Damjan Paulin, Janez Povše, Lorenza Rijavec Drole, Mirjam Simčič, Bernard Špancapan, Martin Srebrnič, Andrej Vogrič, Tiziana Zavadlav, Nevia Žerjal, Franka Žgavec. Trst: Drago Bajc, Janko Ban, Andrej Berdon, Jelka Cvelbar, Stanka Čuk, Lojze Debelis, Diomira Fabjan Bajc, Zorko Harej, Ivanka Hergold, Ivo Kerže, Bogdan Kralj, Zora Koren Skerk, Marjan Kravos, Boris Kuret, Drago Legiša, Vanja Lokar, Marij Maver, Pavle Merku, Peter Močnik, Boris Pahor, Sergij Pahor, Josip Pečenko, Robert Petaros, Marija Pirjevec, Jože Pirjevec, Aleksij Pregarc, Alojz Rebula, Aleksander Rustja, Danilo Sedmak, Tomaž Simčič, Branko Slavec, Breda Susič, Emidij Susič, Zora Tavčar, Vladimir Vremec, Edi Žerjal, Ivan Žerjal. Videm: Giorgio Banchig, Miha Corren, Aleksander Oman, Riccardo Ruttar.

V SLOVENIJI IZŠEL NOV DNEVNIK

V Sloveniji je dne 4. junija začel izhajati nov časnik: *Jutranjik*. Izdaja ga delniška družba Degass, glavni urednik je Danilo Slivnik, pomočnik glavnega urednika Vinko Vasle, odgovorni urednik pa Janez Markeš. To je peti dnevnik v Sloveniji. *Jutranjik* je seveda obogatil splošno informativno področje in spričo svoje vloge tudi slovensko kulturo.

Jutranjik po zatrjevanju glavnega urednika Slavnika ni časnik, ki bi bil strankarsko usmerjen in opredeljen, torej ne spada k čisto določeni politični opciji. V uvodniku prve številke je zapisal, "da *Jutranjik* ne poskuša biti ne levi in ne desni, ampak profesionalen in natančen. Na slovenskem medijskem trgu namreč manjka kritičen in dosleden časopis in *Jutranjik*

naj bi zapolnjeval to vrzel. Gre preprosto za bolj strog nadzor nad upravljalci slovenske države, ne glede na to, kakšne barve so in h kakšnim ideologijam se prištevajo". Glavni urednik je še zapisal, "da ima časnik tudi svoje profesionalne želje. Enkrat bi si želel, da bi o našem časopisu obveljalo stališče, da nobena stvar v Sloveniji ni dokončna, dokler ne najde svojega prostora v *Jutranjiku*".

POVEJMO NAGLAS

JANEZ POVŠE

ODLOČITEV JE V ROKAH NOVEGA ČASA IN PREDVSEM V STOPNJI VOLILNE UDELEŽBE

Verjetno se je večina volivcev v tem trenutku že odločila, pa vendar utegne biti poslednji premislek pomemben. Nov čas je s svojimi ne-napisanimi zakoni namreč še kako prisoten tudi pri nas. Nov čas kot presejanje vseh možnih omejitev, ki so bile značilne za vse povojno obdobje. Še posebej na našem obmejnem območju je nov čas vse tisto, kar želi odstraniti vse trdovratne ovire, ki želijo vztrajati na nekdanjih ločitvah, pa naj so te politične, narodne ali kakršne koli. Z drugimi besedami: politika, narodnost in drugi bistveni dejavniki so lahko predmet ločevanja ali predmet približevanja. In nov čas želi približevati, povezovati, združevati, vendar tako, da posamezni prostori istovestno živijo svobodno, po svojih lastnih izbirah. Ne nazadnje so prav te značilnosti temelj nove Evrope. Zato bo prav nov čas tisti, ki bo odigral odločilno vlogo tudi v mestu Gorici, in sicer s temeljnim vprašanjem, ali je Gorica v zadnjih letih stopala dovolj hitro naprej ali ne. Zavezništvo Oljke, Stranke komunistične prenovne in Posočja za Evropo, v katerem se prepozna večji del naše manjšine, je zelo tehtno, poglobljeno in več kot prepričljivo postavilo to vprašanje prav pred vse meščane. Ni težko ugotoviti, da bi se mesto moralo gibati in odpirati hitreje. Dejstvo je, da je navedeno temeljno vprašanje, ki ga postavlja nov čas, najmočnejši možni predvolilni nagovor in bo v največji

meri odločilo volilni boj. Drugi odločilni dejavnik bo seveda stopnja volilne udeležbe. Lahko se namreč zgodi, da bo na volitvah uspelo tisto politično zavezništvo, ki se je najprej pravilno obrnilo na prav vse meščane, potem pa še uspelo prepričati večje število svojih privržencev, da se podajo na volišča. Na vsak način je pomemben vsak volilec, vsak glas.

Podobno velja za deželne volitve, kjer pa bo zaradi proporcionalnega sistema nov čas težje prodril s svojimi pravili in zahtevami. Toda kljub temu so tudi tu možne znatne spremembe, nemara celo preobrati, v vsakem primeru pa nova vrednotenja in, zakaj ne, obogatitve. Še kako v duhu novega časa in nastajajoče Evrope bi bilo, ko bi volilni rezultati pokazali večjo in izdatnejšo naklonjenost med drugim tudi narodnostno organiziranemu delu manjšine, ki ga predstavlja kandidat Ivo Jevnikar. Nov čas vidi v različnih narodnostih dragocenost in bogastvo sobivanja. Seveda je tovrstno vrednoto mogoče uveljaviti le z visoko stopnjo volilne udeležbe. Lahko se namreč nahajamo pred prelomnimi volilnimi izidi. V kolikor pa bi ostalo vse po starem, bi to pomenilo, da v teh naših krajih še vedno ni bilo mogoče preseči težke in obremenjujoče zgodovinske dediščine, ki nam v tem trenutku prepričuje velikopotezno ustvarjanje nove Evrope jutrišnjega dne.

NOVI GLAS

UREDNIŠTVO
IN UPRAVA:

GLAVNI UREDNIK: ANDREJ BRATUŽ
ODGOVORNI UREDNIK: DRAGO LEGIŠA
IZDAJATELJ: ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA, PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN
REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5
TISK: TISKARNA BUDIN / GORICA
NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI
IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC
LETNA NAROČNINA: ITALIJA in SLOVENIJA 70.000,
INOZEMSTVO 100.000 LIR, ZRAČNA POŠTA 130.000 LIR
POŠTNI TEKOČI RAČUN: 10647493
CENA OGLASOV: PO DOGOVORU

34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18
TEL 0481 / 533177
FAX 0481 / 536978
E-MAIL noviglas@tmedia.it

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3
TEL 040 / 365473
FAX 040 / 775419

INTERVJU / BERNARD ŠPACAPAN

POSLANSTVO SLOVENSKE STRANKE DANES

ANDREJ BRATUŽ

Danes je gost našega pogovora dr. Bernard Špacapan, ki ga pravzaprav tu ni treba ponovno predstavljati. Poklicno je psihiater, primarij v zadevni goriški zdravstveni strukturi, drugače pa javni in politični delavec. Nanj se obračamo predvsem ob koncu njegovega drugega mandata, ko je v goriškem občinskem svetu predstavljal Slovensko skupnost. Poleg tega je dr. Špacapan trenutno deželni predsednik SSK in tudi kot takemu postavljamo v intervjuju nekaj vprašanj.

Pred nami so volitve, na katerih bomo izvolili deželni svet Furlanije-Juljske krajine in občinski svet v Gorici, poleg še nekaterih drugih občin, kjer tudi žive Slovenci (Krmín). Kakšen pomen imajo za slovenske volivce te volitve posebno zdaj, ko volilna zakonodaja dejansko onemogoča popolnoma samostojen slovenski nastop?

Te volitve so kot vse prejšnje izredno važne za to, da lahko garantiramo prisotnost naših predstavnikov v izvoljenih telesih. O tem je bilo že veliko napisanega in to stalno poudarjamo, ker so samo volitve v tem trenutku sredstvo za doseg te cilje. Važno je torej, da se vsi naši ljudje udeležijo volitev in da izrazijo tudi preferenco za naše kandidate. Slovenska skupnost kot stranka zagovarja seveda pravico do zajamčenega zastopstva na vseh ravneh, od lokalne do državne. Ta pravica nam pripada, ker tako zahtevajo mednarodne norme, ker to že imajo druge narodne skupnosti v Italiji in ker tako pravico že imajo Italijani v Sloveniji. Ker bi zajamčeno zastopstvo zahtevalo notranje volitve v naši skupnosti in ker bi tak način določanja kandidatov spravil v težave njihovo prisotnost v vsedravnih strankah, so levo usmerjeni Slovenci v resnici proti. Tako smo videli, da v deželnem svetu ni prodrli niti zahteva po najnižji obliki zajamčenega zastopstva. SSK zahteva, da bo ta pravica zapisana v bodočem zaščitnem zakonu in da se sproži postopek za spremembo ustave (kar so pred kratkim dosegli celo Ladinci na Tridentinskem in Južnem Tirolskem).

Ali je nastop SSK na deželnih volitvah na listi Ljudskega centra za reforme goriških občin na Oljki dovolj samostojen, tudi v okviru izbranih koalicij? Kako se je SSK uveljavila s svojimi programskimi točkami?

V vseh krajih, kjer bodo volitve, je morala SSK stopiti v koalicijo z drugimi strankami; mislim, da so izbere dobre. Zlasti bi poudaril, da ima naš kandidat Ivo Jevnikar zares možnost, da bo izvoljen v Gorici in Trstu; tega ne moremo trditi za druge slovenske kandidate na Goriškem. Pomembna je tudi naša prisotnost v Krminu in Slovenski Benečiji. Dogovori z drugimi partnerji v koalicijah so bili korektni in v vseh programih so zapisane naše zahteve. Na splošno ugotavljam večjo odprtost vseh strank do naših problemov. To se kaže tudi v tem, da vsaj do sedaj ni prišla posebno na dan običajna polemika o Slovencih. Opozoril bi tudi na lepake Ljudskega centra za reforme - Centro popolare riforma-

tore v slovenščini, ki so brez večjih problemov izpostavljeni tudi v središču Trsta in Gorice.

Kot vedno, so slovenski kandidati na vseh mogočih listah, tudi na takih, ki nam niso naklonjene. Ker imajo zelo malo možnosti za izvolitev in ker bi vsekakor (tudi če bi bili izvoljeni) lahko le malo naredili za našo skupnost, vabim vse, da gre do slovenski glasovi kandidatom, ki imajo možnost izvolitve. Kot predsednik SSK seveda želim, da bi izvolili naše predstavnike.

Dve mandatni dobi si bil goriški občinski svetovalec SSK. Prejšnja leta smo imeli sicer vedno po dva izvoljena predstavnika na listi z lipovo vejico. Zadnje čase pa je bil izvoljen samo eden. Kako si izvrševal nelabko vlogo predstavnika slovenske stranke v občinskem svetu, ki je imel desnosredinsko večino?

Bil sem občinski svetovalec od leta 1990 do letos. V prvi mandatni dobi je bila SSK v upravi s svojim odbornikom Marjanom Breščakom. Sodelovanje s staro Krščansko demokracijo ni bilo vedno lahko, vendar smo kot stranka marsikaj dosegli, ker smo pač bili o vsem dogajanju informirani. V zadnjih štirih letih pa sem bil kot edini predstavnik SSK ves čas v opoziciji. Večinski sistem onemogoča politično igro, ker ima večina možnost, da sama o vsem odloča. Desno obarvana uprava, ki je že po svoji naravi avtoritarna, je seveda onemogočila vsak vpliv opozicije na odločitve.

SSK (in pred njo SDZ) je v goriškem občinskem svetu dosledno iznašala vse glavne zahteve naše narodne skupnosti - od resolucij za zakonsko zaščito ali tebnih vprašanj našega šolstva do vsakodnevnih praktičnih potreb našega človeka. Kaj bi lahko o tem povedal v dobi obeh mandatov?

Vloga SSK je narodnoobrambna. Tako je bilo, je in bo. Če ni bilo tako, bi odpadel smisel za obstoj take stranke, kot je SSK. Tudi v zadnji mandatni dobi so bile glavne teme mojih posegov vezane na probleme naše skupnosti. Spomnim naj na razpravo o resoluciji proti Caverijevega zakonskemu osnutku za zaščito Slovencev in na naše posege pri slovenskih oblasteh in evropskih predstavnikih. Na šolskem področju je bila velika pozornost posvečena vprašanju novega poslojja za srednjo šolo Trinko. Kot znano, predvideva zadnji proračun sredstva za začetek obnovitvenih del. Opozoril bi rad še na posege ob razlastitvah v Štandrežu, ob spremembah občinskega statuta ipd. Največje zadoščanje v tej mandatni dobi pa je bila zavrnitev predloga za šolo za finančne stražnike na letališču.

V okviru goriške občinske uprave deluje tudi konzulta za vprašanja slovenske manjšine. Sodelovanje med tem sicer le posvetovalnim organom in občinsko upravo, konkretno odborom, pa ni bilo nikoli labko. Kako bi ocenil to stanje zlasti v zadnjih letih delovanja?

S konzulto za vprašanja slovenske manjšine je bilo tako kot z vsemi ostalimi problemi, ki zadevajo Slovence. Uprava župana Valentija nas ni upoštevala kot subjekt, ki lahko svetuje ali daje pripombe. Konzulta se je redno sestajala in dajala svoje predloge, vendar brez možnosti, da bi vplivala na dogodke. V svoji zaprtosti je sedanja večina zavrnila možnost, da bi bil izvoljen za podpredsednika občinskega sveta Slovenec, ki so ga predlagale stranke opozicije. Mi smo predlagali, naj občina uradno pripravi odprtje Slovenskega šolskega centra, vendar tega ni storila. Če bo sedanja desno usmerjena koalicija spet zmagala, bodo prišli na dan hudi problemi za našo skupnost. Splošni regulacijski načrt razlastitve v Štandrežu ter obseg naravnega parka ob Soči nas bosta lahko hudo prizadela.

Kaj pa delovanje rajonskih svetov? Sedaj tudi ti kandidiraš za mestno središče...

Rajonski sveti so (zlasti s slovensko prisotnostjo) v upravi primerno delovali. Rad bi poudaril, da sta oba slovenska rajona imela predsednika iz vrst SSK. Mislim, da sta Božo Tabaj (ki zdaj kandidira za občinski svet) in Silvan Primožič veliko naredila za svoji okrožji. Prej ali slej bo spet postal aktualen problem prevlekega števila rajonov. Upam, da bo vsaj za slovenske rajone in za Ločnik, ki nekako predstavljajo ukinjene okoliške občine, prevladalo mnenje, da gre za koristne ustanove. Sam kandidiram v mestnem središču.

Se bo po nedeljskih volitvah občinska večina po tvojem kaj spremenila?

Seveda upam, da se bo večina na goriški občini spremenila z zmago Oljke. Prvič zato, ker bodo naslednja leta ključnega pomena za bodočnost Gorice in za našo prisotnost v tem mestu. Drugič, ker bi v primeru zmage Oljke naša prisotnost postala zelo številna, tako da bi lahko vplivali na politiko občinske uprave. Tretjič pa zato, ker sedanja uprava s svojo izolacijo ne vodi mesta

v pravo smer in svojo nezmožnost krije samo s fasadnimi posegi brez resnične vsebine.

Kakšno je bilo sodelovanje med občinama Gorica in Nova Gorica v dobi sedanje uprave? Ali je res šlo mimo oz. preko slovenske manjšine?

Brez sodelovanja z Novo Gorico ni prihodnosti za Gorico. To so spoznali tudi krogi, ki so do nedavnega odklanjali vsako soočanje. Seveda obstajajo še veliki dvomi, vendar gre razvoj neizbežno v smer integracije obeh mest. Gorica in Nova Gorica ne moreta še naprej živeti le od pomoči osrednjih vlad. Do sedaj ni imela manjšina pri teh integracijskih procesih nobene vloge. Sploh pa lahko rečemo, da je šlo bolj za izjave in projekte kot za konkretna dejstva.

Od zadnjega deželnega kongresa leta 1997 si predsednik stranke. Kakšne so perspektive za razvoj slovenske narodne manjšine v Furlaniji-Juljski krajini? Kaj lahko pričakujemo od sedanjih deželnih volitev?

V naši skupnosti prevladujejo mehanizmi za razlikovanje, medtem ko bi številni problemi zahtevali vsaj formalno enotnost. Mi predlagamo vsak svoj zaščitni zakon, gremo vsak zase v Rim ali Ljubljano ipd. Tudi ko gre za naše pravice, prevladuje vedno strankarska logika. Tudi na te volitve gremo ločeno, ker so Levi demokrati razbili koalicijo Oljke, v kateri smo nastopali enotno skoraj vsi Slovenci. Za SSK predstavljajo te volitve pomembne premike. Največji bo seveda, če bomo izvolili Ivo Jevnikarja v deželni svet. Poudaril pa bi tudi našo aktivno prisotnost na deželni politični sceni. Pomembno je tudi, da lahko nastopamo s svojim znakom. Veseli nas tudi aktivna prisotnost beneških Slovencev pri Slovenski skupnosti.

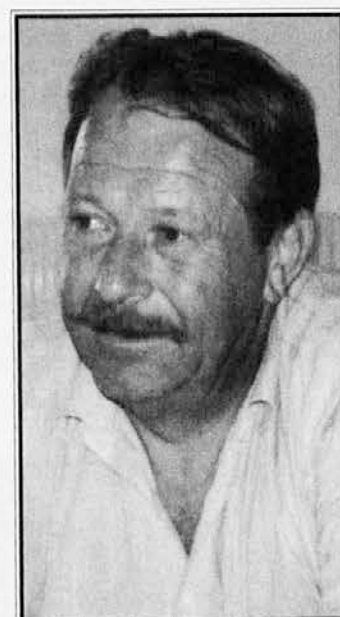
Slovenska skupnost se je že vse od svoje ustanovitve dalje zavzemala za trdno sodelovanje med manjšinskimi strankami v Italiji, posebno alpskega loka. To se je še zlasti tudi na zunaj potrdilo v raznih volilnih koalicijah predvsem za evropske volitve. Leta 1999 bomo spet volili za evropski parlament. Ali se bo dosedanje delovanje slovenske stranke spet usmerilo v podobne izbire?

SSK ima po zaslugi tajnika Brecija in sedanjega kandidata Jevnikarja odlične stike z nemiško in francosko manjšino v Italiji. Srečanja s predstavniki teh manjšin so zelo številna in koristna. Poleg pomoči, ki nam jo njihovi predstavniki dajejo prek svojih predstavnikov v Rimu in Bruslju, prihaja seveda do predlogov za bodoče evropske volitve. Aktivno so pri teh srečanjih prisotni tudi koroški Slovenci, saj skupaj predstavljamo slovensko manjšino v politični Evropi. Mislim, da lahko naša narodna skupnost prek teh stikov samo izboljša svoj položaj. Ko bodo mimo te volitve, bomo seveda kot stranka že začeli pripravljati naslednje. Vendar pa predstavljajo potrditev delovanja stranke prav volitve in število glasov, ki jih znamo zbrati. Zato ob zaključku še enkrat vabim naše ljudi, naj gredo vsi na volitve in naj glasujejo za naše kandidate.

Hvala lepa za odgovore in obilo uspeha pri delu za slovensko narodno skupnost!

INTERVJU / BOŽIDAR TABAJ

"OBČINA GORICA NI SAMO MESTO GORICA!"

Božidar Tabaj je slovenskim volivcem na Goriškem zelo znan, saj ga poznamo po njegovem kulturnem delu in kot duhovitega igralca štandreškega amaterskega gledališča kot tudi po njegovem aktivnem udejstvovanju v štandreškem rajonskem svetu, katerega predsednik je bil vse doslej. Od samih začetkov Slovenske skupnosti pa je njen aktivni član in sedaj tudi kandidira na listi Oljke na goriških občinskih volitvah, ki bodo to nedeljo, 14. t.m.

Kako to, da ste sprejeli kandidaturu?

Moram reči, da sem se zelo težko odločil za to dejanje, ker sem bil zadnjih šest let predsednik rajonskega sveta v Štandrežu. Po novih zakonih pa ne moreš kandidirati na občinskih volitvah in biti obenem v rajonskem svetu. Kandidaturo pa sem sprejel kot obvezo do sokrajčanov in predstavnikov slovenske narodne skupnosti na Goriškem, kajti zdi se mi več kot nujno, da moramo slovenski prebivalci Goriške imeti v občinskem svetu več svojih predstavnikov. V rajonski svet bi bil zagotovo ponovno izvoljen tudi zaradi uspešnega dela, ki smo ga z združenimi močmi v Štandrežu opravili. Naj omenim samo prenovitev poslojja osnovne šole in nogometnega igrišča v Štandrežu, ureditev socialnega središča, ureditev vaških zelenic in vrsto drugih posegov. Med opravljenim delom z veseljem gledam predvsem na dejstvo, da v Štandrežu že dve leti deluje poletni center za otroke, od letos pa tudi središče za starejše vaščane; na socialnem področju smo torej napravili marsikaj dobrega. Seveda ne smem mimo uspešnega boja proti razlastitvam štandreške zemlje na Jeremitišču. Mislim, da sem si prav pri delu v rajonskem svetu nabral kar nekaj lepih izkušenj in bi lahko te sedaj koristno uporabil pri delu v občinskem svetu.

J. PALJK / STR. 10

OB KONCU SINODE Z GESLOM: "GOSPOD, POKAŽI NAM SVOJ OBRAZ."

**BIBLIČNA RAZMIŠLJANJA
OB NEDELJSKEM EVANGELIJU****IZLUŠČI JEDRO!**

ZVONE ŠTRUBELJ

**PRAZNIK SVETEGA
REŠNJEGA TELESA
IN KRVI**

Jezus je sprejel množice in jim govoril o Božjem kraljestvu ter ozdravil vse, ki so bili potrebni ozdravljenja. Medtem se je dan začel nagibati. Pristopili so dvanajsteri in mu rekli: "Odpusti množico, naj gre v bližnje vasi in zaselke, da prenoči in si najde živeža; tukaj smo na pustem kraju." Dejal jim je: "Dajte jim vi jesti!" Oni pa so rekli: "Nimamo več kot pet hlebov in dve ribi, razen če gremo in kupimo hrano za vse to ljudstvo." Bilo jih je okoli pet tisoč mož. Dejal je svojim učencem: "Posedite jih v skupinah približno po petdeset." Storili so tako in vse posedli. Tedaj je vzel tistih pet hlebov in dve ribi, se ozrl v nebo, jih blagoslovil, razlomil in dajal učencem, da so jih delili med množico. Vsi so jedli in se nasitili. Pobrli so, kar jim je ostalo, in tega je bilo za dvanajst košar koščkov. (Luka 9, 11-17)

**JEZUS NA TRAVNIKU V BETSAJDI, PRI
ZADNJI VEČERJI IN V TABERNAKLIJH**

Slikovit opis čudeža pomnožitve kruha in rib nas želi usmeriti od znamenj k vsebini, k jedru. Lukovo pripovedovanje je živahno, pogovor med Jezusom in učenci je konkreten in življenjski. Sonce je že zahajalo, pohajale so tudi energije koncentracije, velik in enkrat dan je minil za vse, ki so se blizu Betsajde v Galileji zadrževali z Jezusom. Tako velika množica naj bi se zvečer razšla, ker jo je težko nasiti in odžejati. Učenci zato spodbudijo Učitelja, naj to čimprej stori. On pa, kakor da gleda dlje in globlje od konkretnih fizičnih potreb, predlaga, da učenci nasitijo množico. Ukazal je, naj jih posedejo v skupinah po petdeset.

Do tu Lukov opis dogodka, pripovedovanje o pripravi na Jezusov največji čudež, ki pa ni pomnožitev kruha in rib, ampak evharistija. Ko vidimo ljudi, ki so jih učenci posedli v skupinah, vidimo že prve krščanske cerkve, ki se združujejo v Jezusovem imenu in obhajajo evharistijo. Zato se Lukov stil poročanja nenadoma spremeni, recimo, upočasnji. Prihaja do vsebine dogodka, ki ga želi posredovati. Imamo vtis, da se celo zaustavi, kot da zahteva kratek razmislek. Še več, s travnika pri Betsajdi nas želi popeljati v dvorano zadnje večerje, od koder čudež pomnožitve kruha in rib dobiva pravo vsebino. Poglejte, kako začne uporabljati iste besede, kot jih uporabi Jezus med zadnjo večerjo. "Tedaj je vzel tistih pet hlebov in dve ribi, se ozrl v nebo, jih blagoslovil, razlomil in dajal učencem, da so jih delili med množico." Poglejte tudi, kako Jezus ni več samo na travniku, tudi ne samo med učenci v trenutku zadnje večerje, ampak ga lahko uzremo v vsaki cerkvi in v vsakem kraju od začetka krščanstva do danes, ko preko duhovnikovih besed sam sebe izroča ljudem.

V Lukovem odlomku lahko odkrijemo celo naše tabernaklje. "Pobrli so, kar jim je ostalo, in tega je bilo za dvanajst košar koščkov." Že prvi kristjani so hranili na izbranem in častnem mestu koščke, ki so ostali od skupnega obhajanja evharistije. Namenjeni so bili predvsem bolnikom. V prisotnosti pomnoženih rib ni težko odkriti starokrščanski simbol za Kristusa. V grščini je bila beseda za ribo "Ichthys", v čemer so kristjani brali začetnice Jezusove osebnosti, njegovo osebno izkaznico: "Iesùs Christòs Theù Hiòs Sotèr", kar pomeni, Jezus Kristus sin Boga Odrešenik. Navzočnost pomnoženih rib še bolj poudarja navezo z dogodkom zadnje večerje in z evharistijo, ki je za kristjane edina pot združenja z Bogom.

Evharistična procesija ima za kristjane zares globok pomen. Kot nam je sugeriral evangelist Luka v opisu čudeža pomnožitve kruha in rib, Jezus tega ni storil le na travniku pri Betsajdi, tudi ne samo pri zadnji večerji, temveč v vsakem kraju in v vseh časih, kjer se ljudje zbirajo v njegovem imenu in skupaj lomijo kruh. Ne lomijo pa ga le zbrani ob oltarju v cerkvi, ampak tudi v življenju: na ulicah, po družinah, na trgih, na mostovih, na križiščih...

**ROMARJI GORIŠKE NADŠKOFIJE
PRED SVETIM PRATOM**

MIRJAM SIMČIČ

V soboto, 6. junija, je bilo romanje goriške škofije v Turin ob izpostavljenju sv. sindona. Počastitev sv. prta je za goriško Cerkev predstavljal nekakšen simboličen zaključek dvoletnega sinodalnega dela, ki je v vsem tem času potekalo pod geslom: "Gospod, pokaži nam svoj obraz."

Romanja v Turin se je udeležilo nad 800 vernikov, ki so se že nadvse zgodaj z vlakom podali na pot. Le nekajminutni postanek pred razgrnjenim prtom, kolikor je pač namenjeno obiskovalcem, je predstavljal neposredno soočanje s to skrivnostno relikvijo, ki v obrisih trpečega človeka, s krvjo odtisnjenih v laneno platno presune in izživa vsakega posameznika, pa naj bo to vernik ali skeptik.

Sv. sindon je "provokacija razumu", se je izrazil sv. oče pred nedavnim obiskom v Turinu; "provokacija" ni namenjena samo znanstvenikom, ki ga z izredno strokovnostjo preučujejo, naperjena je proti človeštvu nasploh, ki se pred to podobo, začrtano z znamenji trpljenja, znajde pred dejstvom neizmerne, skoraj nečloveške krutosti. Za vernika seže ta provokacija do samih temeljev verovanja, v skrivnost odrešenja.

Danes znanost soglašja, da gre za odtise izmaličenega človeškega telesa in ne za naslikano podobo. Preučevanja prta z najmodernejšimi tehnikami so pokazala, da so to odtisi človeške krvi, tako venozne kot arteriozne, med-

tem ko je krvavi madež iz prebodene desne strani nastal na že mrtvem telesu in se na njem že zazna ločitev vode od krvi. Vsa znamenja mučenja na podobi turinskega prta se ujema z evangelijskim opisom. In če je res, da je bila praksa križanja v rimskem cesarstvu precej razširjena, so znamenja, ki so jih okrog glave, tako na čelu kot nad tilnikom zarezale bodice trnjeve krone, nekaj edinstvenega, saj kakega morebitnega sličnega primera trnjevega kronanja zgodovina ne pozna.

V letih '70 so kemične in biološke analize platenega tkiva ugotovile, da so v prtu sledovi cvetnega prahu rastlin, ki rastejo le v Palestini in ob Mrtvem morju, kakor tudi

sledovi rastlin iz Turčije, Carigrada, pa tudi iz Francije in Italije, kar zagotovo potrjuje, da je prt prepotoval vse te kraje, čeprav izvidi ne povedo, kdaj je do tega prišlo. V mineralnih drobcih, ki so jih našli na odtisih kolen in stopal podobe sv. sindona, so znanstveniki zaznali prisotnost aragonita, kovine, ki se nahaja v Jeruzalemu, kar lahko neposredno povežemo z evangelijskim pričevanjem o križevem potu in padcem pod križem. Izsledki raziskav z radioaktivnim ogljikom iz leta 1988 so datirali sv. prt v 13.-14. stoletje, kar je odprlo še veliko neresenih vprašanj glede avtentičnosti relikvije. Najnovejša dognanja postavljajo v dvom tudi te izsledke, saj je

v teku stoletij prt doživel razne kemijske spremembe, zlasti požar iz leta 1532, ki je prt tudi precej poškodoval in je po vsej verjetnosti vplival na radioaktivni naboj platenega tkiva.

Računalniška obdelava je odkrila tridimenzionalnost podobe, odtisnjene na platno, kar bi ne bilo možno, če bi šlo le za risbo ali fotografijo. In prav tridimenzionalnost podobe sv. sindona je omogočila vpogled v nove odtenke in znamenja mučenja, ki jih v dvodimenzionalni obliki ni bilo mogoče zaslediti.

Pred turinsko stolnico se v tem času izpostavljenja sv. sindona neprestano zgrinja množica vernikov, ki se preko kraljevih vrtov počasi približuje stolni cerkvi. Sredi teh vrtov so organizatorji postavili nekakšno ložo, kjer spremljajo romarja slike velikega formata, ki prikazujejo izpostavljenja v zadnjih stoletjih. Turinski prt je bil razgrnjen ob vseh važnejših dogodkih družine Savoia, v lasti katere je ostal vse do leta 1983; spremljal je poroke prestolonaslednikov ali obiske pomembnejših osebnosti.

Kot zanimivost lahko dodamo, da se je ob zadnjem izpostavljenju leta 1978 sedanjemu papežu Janezu Pavelu II. kot kardinalu Wojtyli na svoji poti na konklave v Rim, kjer je postal Petrov naslednik, ustavljal v Turinu, da počasti sv. prt.

Odet v skrivnost, ostaja turinski prt živa relikvija, ki še vedno spremlja Cerkev in jo tudi v teh dneh izpostavljenja vodi naproti jubileju leta 2000.

ITALIJANSKA ZVEZA KATOLIŠKIH TEDNIKOV

**V GORICI ZBOROVANJE
KATOLIŠKIH ČASNIKARJEV
TREH BENEČIJ**

V petek, 5. junija, je bilo v Gorici zasedanje časnikarjev oz. urednikov katoliških tednikov iz Treh Benečij, ki ga je priredil FISC (Italijanska zveza katoliških tednikov). Zborovanje je potekalo v prostorih goriškega semenišča in sta mu predsedovala urednika goriškega tednika Voce isontina Renzo Boscarol in Cesare Contarini (Difesa del Popolo iz Padove). Na začetku je udeležence pozdravil tudi nadškof p. Anton Vital Bommarco. Na zasedanju so bili predstavniki pomembnih škofijskih oz. katoliških tednikov, kot so Vita Nuova iz Trsta, Vita Cattolica iz Vidma, Voce isontina iz Gorice, Difesa del Popolo iz Padove, Amico del Popolo iz Belluna, Gente Veneta iz Benetk, La Nuova Scintilla iz Chiogge, Vita Trentina iz Tridenta itd. Vsak izmed njih izraža določeno stvarnost in probleme, ki so z njo povezani. Na zasedanju je bil prisoten tudi Novi glas.

Sodeloval je seveda tudi vsedržavni predsednik zveze FISC msgr. Duilio Corgnani, urednik videmskega škofijskega tednika. Prisoten je bil še podurednik in sodelavec lista Dom iz Benečije E. Gošnjak.

Prisotni so nato v glavnem obravnavali vrsto organizacijskih vprašanj, povezanih s sestavo vsedržavnega sveta in izvršnega odbora FISC. Naslednje srečanje bo jeseni najprej na meddeželni ravni v Tridentu, nato pa vsedržavno zasedanje v Rimu.

Glavni urednik Novega glasa Andrej Bratuž je prisotnim prinesel pozdrav slovenskega tednika, ki sicer ni škofijsko glasilo, pač pa časopis, ki zagovarja krščanske vrednote in posveča veliko pozornost verskemu in cerkvenemu delovanju. Prav na Goriškem in Tržaškem list zato igra pomembno poslanstvo med slovensko manjšino v Italiji.

JUBILEJ DUHOVNIKA NA TRŽAŠKEM

**GOSPOD MILAN NEMAC
SREBRNOMAŠNIK**

V nedeljo, 7. t.m., je bilo pri Sv. Ivanu v Trstu lepo slavlje, ki se ga je udeležilo veliko število domačih slovenskih vernikov, pa tudi ljudi iz drugih krajev. Tamkajšnji slovenski kaplan, sicer istrski rojak, Milan Nemač je slavil srebrnomašniški jubilej. Slaviti bi ga moral sicer komaj 29. t.m., na praznik sv. Petra in Pavla, a svetoivančani so se odločili, da mu priredijo slovesen praznik že na začetku meseca.

Milan Nemač se je rodil 9. junija 1946 v Koštaboni pri Kopru. Posvečen je bil 29. junija 1973, služboval pa je najprej v raznih župnijah v slovenski Istri (med drugim v Koštaboni in Piranu), dokler ni l. 1981 prišel v Trst, k Sv. Ivanu. Tam službuje še danes, tako da lahko rečemo, da je doslej večino svojih duhovniških let prebil med tržaškimi Slovenci. Gospod Milan, kot mu vsi pravijo, se je dejavno vključil v krajevno versko, družbeno in kulturno življe-

nje, saj poučuje verouk na slovenskih šolah, sodeluje v odboru Slovenske prosvete, bil je tudi predsednik Duhovske zveze itd. Sodeloval je tudi pri tedniku Katoliški glas, predhodniku Novega glasa (kateriga širjenje v domači župniji podpira) in pri reviji Mladika.

Nedeljsko slavje se je začelo s slovesno mašo, ki so jo poleg slavljenca darovali še svetoivanski župnik Fortunato Giursi in diakon Guido Trani ter urednika Ognjišča Franc Bole in Silvester Čuk. Le-ta je tudi imel priložnostno pridigo. Po maši je bila lepa in občutena družabnost v Marijinem domu, kjer so domačini in prijatelji pripravili g. Milanu nadvse prijeten sprejem.

Ob srebrnomašniškem jubileju čestita gospodu Milanu tudi Novi glas, ki jubilaru voščiče še veliko let plodnega delovanja med slovenskimi verniki na Tržaškem.

IŽ

ZORA TAVČAR: SLOVENCİ ZA DANES - V ZDOMSTVU IN EMIGRACIJI

DRAGOCENA PRIČEVANJA SLOVENCEV IZ DIASPORE

MATJAŽ RUSTJA

V ponedeljek, 8. junija, je Društvo slovenskih izobražencev vabilo na predstavitev knjige prof. Zore Tavčar *Slovenci za danes - v zdomstvu in emigraciji*, ki jo je izdala Družina iz Ljubljane v sozaložbi s tržaško Mladiko. Knjigo je predstavil pisatelj Zorko Simčič, večer pa je popostril še oktet Adoramus iz Novega mesta.

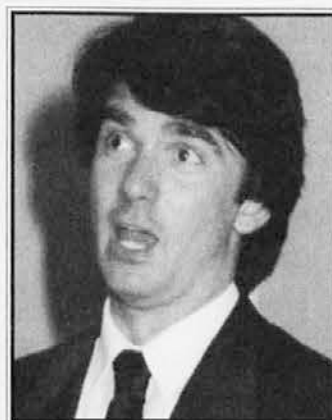
so pljuča in udje v zamejstvu, zdomstvu in emigraciji. Vsi pa smo v enem telesu in vsi moramo z novimi načrti in energijami utrjevati skupni slovenski duh in narodno čutenje. Le sodelovanje z diasporo lahko vodi v harmonijo in torej moč, ponos, vitalnost in drznost, uspeh Slovenije in svetovne Slovenije.

Intervju je umetnost, od oblikovalca pa zahteva živce, srce in glavo. Avtorica predstavlja intervjuvanca celostno, tako da zaživijo bralcu pred očmi življenje in delo, rod, znanci, prijatelji, spomini na domačo zemljo... Pred srečanjem se prof. Tavčarjeva temeljito pripravi, da ima takorekoč v mezincu človeka in stroko, da lahko gradi intervju na bazah poznanega in tako zavrti globlje v moč in uveljavljanje emigranta, mu s kulturno občutljivostjo omogoča, da se odpre. Vsem izseljencem pa je skupni imenovalec ljubezen do jezika in domovine v skupni povezanosti vseh, ki jih je doletelo breme tujega sveta. Domača beseda ostaja (kot tudi v zamejstvu) vprašanje osebnega ponosa, spoštovanja jezika, predvsem pa spoštovanja samega sebe. Če samega sebe ne spoštuješ, tudi drugi tega ne bodo storili.

pa je poleg tega zanimiva še zaradi treh dejstev (kot je poudaril pisatelj Zorko Simčič v predstavitvenih besedah): prvič, ker avtorica enkratno podaja življenjsko zgodbo sogovornika v nesenzacionalističnem stilu. Drugič, ker je v nastavek knjige direktno vpletena revija Mladika, saj so intervjuji nastajali za tisti forum. Tretjič pa, ker je končno globoko zadihalo slovensko telo. Če si zamislimo namreč, da je Ljubljana srce naroda, moramo nujno ugotoviti, da

Na slovenski knjižni polici bo od slej ponosno izzivala radovedneže nova publikacija, ki ji je odmerjeno prav posebno mesto. Nosi namreč bogastvo naroda, ker opisuje življenje in delo ljudi, Slovencev, ki so v svetu dosegli zavidljive cilje ali rezultate na raznoraznih področjih. Na skoraj 400 straneh imamo med tridesetimi intervjuvanci "univerzitetne profesorje, etnografe in astronome, tovarnarje in ladjarje, znanstvenike-raziskovalce, umetnike-slikarje, kiparje, pisatelje itd. ter člane ali vodje pomembnih mednarodnih ustanov." Lahko bi rekli, da ni področja, kjer se ne bi Slovenci v zdomstvu in emigraciji uveljavili. Knjiga

USPEH DVEH SLOVENSkih PEVCEV NA TEKMOVANJU SEGHIZZI

Od četrta, 4. t.m., do nedelje, 7. t.m., je bilo v prostorih goriškega avditorija 4. mednarodno tekmovanje v komornem petju, ki ga organizira mestno društvo C. A. Seghizzi. Uglednega pevskega tekmovanja se je udeležilo 22 pevcev iz petih držav, med njimi so bili štiri Slovenci: Mateja Arnež in Barbara Jernejčič iz Ljubljane, Alessandro Zimic iz Krmine in Luka Debevec Mayer iz Argentine. V sam vrh sta se na tekmovanju uvrstila Luka Debevec Mayer (na sliki) in Mateja Arnež.

Debevec, ki ga v Gorici zelo dobro poznamo, saj je med nami že večkrat nastopal, je prejel drugo nagrado in spet potrdil svoje sposobnosti. Prodorne in bogate so bile njegove interpretacije, s svojo prijetno osebnostjo in prijaznim nastopom je očaral in osvojil občinstvo, ki mu je delilo nagrado publike. Luki gredo naše iskrene čestitke za drugo mesto, obenem pa tudi čestitke za nagrado, ki jo je prejel teden dni pred goriškim tekmovanjem v Roveretu (nagrada Zandonai).

Mateja Arnež je prejela tretjo nagrado in pa tudi nagrado za najmlajšo udeleženka tekmovanja.

Mednarodno tekmovanje Seghizzi je bilo na dobri kakovostni ravni in kljub maloštevilnim poslušalcem raste in pridobiva na ugledu.

JELINČIČ O SEBI IN O GORAH

V petek, 5. t.m., je bila v Katališki knjigarni na Travniku v Gorici lepa predstavitev zadnje knjige tržaškega pisatelja in časnikarja deželnega sedeža RAL Duška Jelinčiča, ki je pred leti zaslovel s svojimi knjigami o alpinističnih odpravah in lastnih izkušnjah v Himalaji, kjer je Jelinčič osvojil nad osem tisoč metrov visoki vrh Broad Peak in tako postal prvi alpinist dežele Furlanije-Juljske krajine, ki je osvojil osem tisočaka.

Prav o osvajanju vrhov in o različnem gledanju na gore in hojo nanje pa je govor v njegovi novi knjigi, ki nosi naslov *Budovo oko*. Knjigo je izdala koprška založba Lipa, katere predstavnik Iztok Markočič je na goriški predstavitvi povedal, kako je do izdaje knjige žepnega formata prišlo. Dejal je, da so se pri založbi odločili izdati knjigo pred poletjem, ker je roman kot nalašč za poletno branje, saj je zgodba napeta, obenem pa ima tudi globljo vsebino, ki bo bralca pritegnila.

O novi knjigi in Jelinčičevem pisanju je spregovorila prevajalka in profesor na slovenskih solah na Tržaškem Daria Bettocchi, ki Jelinčičevo delo zelo dobro pozna, saj gre vendar za prevajalko uspešnega tržaškega pisatelja. Knjiga *Budovo oko* je že prevedena v italijanski jezik in bo v kratkem tudi izdana pri ugledni italijanski založbi, ki izdaja romane in knjige z gorniško vsebino. Prof. Bettocchi je dejala, da gre pri novem Jelinčičevem romanu za nadaljevanje značilnega pisateljevega pisanja, katerega označuje predvsem to, da avtor opisuje izrazito nezamejske tematike. Gre torej za napet pustolovski roman, ki je postavljen v današnji čas in v Himalajo, katero avtor zelo dobro pozna, saj je bil tam na več odpravah in tudi kot samohodec. Seveda pa Jelinčiču ne gre samo za opisovanje zgodbe, ki je napeta, ampak predvsem za prikazovanje razlik med vzhodnim in zahodnim načinom gledanja na svet. Po mnenju prof. Bettochijeve je srž romana v krizi zahodnega človeka, ki razmišlja veliko bolj pragmatično kot pa vzhodni ljudje, le-te v knjigi predstavlja šerpa. Zaplet zgodbe se prične, ko dva ameriška alpinista začeta na Everestu iskati izgubljena tovaršila.

Odlomke iz knjige je na predstavitvi bral avtor sam, ki je ob koncu tudi povedal, da ga je knjiga zanimala tudi zaradi pisateljskega izziva. Prvič je namreč napisal zgodbo o gorah in ljudeh na njih, ki ni resnična, izmislil si jo je. Prav to dejstvo pa je pisatelju omogočilo, da se je lahko sproščeno spraševal po smislu gornišva in alpinizma v Himalaji in obenem tudi prikazal mistično doživljanje sveta domorodcev, ki imajo do gora popolnoma drugačen odnos, kot pa ga imajo zahodni ljudje.

Budovo oko je torej izmišljen alpinistični roman, v katerem seveda nastopa svet, ki ni izmišljen, Jelinčič namreč Nepal in Himalajo dobro pozna kot samega sebe in prav to doživljanje opisuje.

NOVA ŠTEVILKA MLADIKE

Med zamejske bralce je prišla nova, dvojna številka revije Mladika (št. 3-4). Platnico krasijo tri barvne fotografije, ki prikazujejo, "majniško razkošje na Krasu": letošnje jurjevanje tržaških skavtov pri Bazovici in pomladno cvetje na Medvedjaku.

Uvodnik z naslovom *Enkratna priloznost* je posvečen bližajočim se volitvam za obnovo deželnega sveta. Med drugim piše: "Prav minula zakonodajna doba je dokazala, kako zelo je potrebno, da je manjšina prisotna v deželnem svetu brez maske vsedravnih strank: bili smo dobesedno materialno in moralno oropani samo zato, ker je dober del manjšine bil odstranjen." Nato uvodnik obnovi vzroke, ki so privedli do prisotnosti Slovenske skupnosti na listi Ljudske sredine za reforme, na koncu pa izrazi podporo kandidatu SSK na tej listi lvu Jevnikarju, "ki daje vsa jamstva, da bo spodobno in učinkovito zastopal slovensko manjšino in njene legitimne interese v deželni parlamentu." Mladika poudarja, da je pomemben preferenčni glas.

Uvodniku sledi novela Magdalene Cundrič z naslovom *Zgodi se, kar se mora*, ki je prejela drugo nagrado na literarnem natečaju Mladike. Zatem je objavljen pogovor s prof. Martinom Jevnikarjem ob njegovi 85-letnici. Bruna Pertot nadaljuje s svojim literarnim opisovanjem domačih rastlin in zelišč (tokrat je na vrsti čajevca). Bruna Ciani Štekar piše o pomenu krščanskega pogleda na zakon v rubriki *V iskanju ljubezni*. V rubriki *iz arhivov in preda-*

lov pa je objavljen prvi del spominov primorskega padalca Stanislava Simčiča. Dalje je objavljenih več likovnih in literarnih ocen, bralec si lahko prebere tudi pesmi Iztoka Kodriča, ki so prejele drugo nagrado na literarnem natečaju Mladike. Tudi v tej številki so prisotne tradicionalne rubrike.

Skupaj z Mladiko je izšla tudi mladinska priloga *Rast*. Uvodnik je prispevala Vladimira Vodopivec in ima

naslov *Zgodba o rabi slovenščine v Miljah*: gre za razmišljanje o odločanju oz. neodločanju za slovenski jezik in šolo v stvarnosti občine Milje pri Trstu. Omeniti je treba še pogovor, ki ga je Mirjam Čermelj naredila s pevko Tinkaro Kovač, pogovor Lucie Lombardo s predsednico Slovenskega kulturnega kluba Jasno Simčič, razgovor Ivane Godnik z udeleženci mladinskega manjšinskega seminarja na Švedskem in članek Erike Hrovatin z naslovom *Where is Kosovo?*.

I. Ž.

TUDI V GORICI PREDSTAVILI MORNIKOVA ROMANA

V četrtek, 28. maja, so v Kulturnem domu v Gorici v večernih urah predstavili knjigi dveh zamejskih književnikov, ki sta izšli v novi zbirki leposlovja, ki so ji pri Založništvu tržaškega tiska v Trstu nadeli lepo primorsko ime Mornik. Veter, ki prihaja z morja, južni veter, ki prinaša širino, vse to in še več je mornik, kot je v uvodoma povedal urednik založbe Aleksander Furlan.

Pena majskega vala Marija Čuka in *Skrivnost turkizne meduze* Sergija Verča sta dve med seboj zelo različni knjigi. Rudi Pavšič je predstavil oba avtorja, ki sta spregovorila vsak nekaj besed o svojem delu.

Marij Čuk je dejal, da ga od vedno zanima, kako je možno, da v Trstu, tudi v vsem zamejstvu, lahko neke zgodovinske travme pogojujejo da-

našnje življenje. Kot primer take travme je navedel istrski eksodus, ki na Tržaškem še kako neti sovraštvo do vsega, kar je slovenskega in slovankega. Dejal je, da ga je v knjigi zanimalo razvijati misli o srečanju in skupni poti dveh predstavnikov narodov, ki živita v Trstu. Med zanimivim nago-

vorom je Čuk tudi dejal, da ga od vedno zanima, zakaj mora igrati drugorzredno vlogo nekdo, ki zna najmanj dva jezika, in prvorazredno nekdo, ki

ne zna dobro niti enega. Poudaril je, da ne gre pri njegovi knjigi za nikakršno ideološko pisanje, ampak za razglabljanje, kako doseči sožitje, ker mu je beseda sožitje le pretesna.

Sergij Verč je s svojo novo knjigo spet dal vetra v krila svojega junaka Benjamina Perka, policista slovenskega rodu, ki tokrat raziskuje zapleten umor v Trstu in v njegovi visoki družbi. Na goriškem večeru je Verč povedal, da se odloča za pisanje kriminalk predvsem zato, ker ga zanima žanr detektivke, posebne literarne zvrsti, ki ima točno določena pravila in zakonitosti. Take vrste pisanje avtorju omogoča, da kulturno opazuje neki točno določen prostor. V Verčevem primeru gre seveda za Trst, v katerem je Perko vodja policijske enote za raziskave...

JUP

ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA vabi na predstavitev nove revije ZVON

ki jo izdajajo Mohorjeve družbe Celje, Celovec in Gorica ter tednik Družina. Sodelovali bodo Jože Horvat, odgovorni urednik, dr. Janez Dular, Franc Kattnik in Jurij Paljk.

Komorna dvorana KC L. Bratuž v Gorici v torek, 16. junija, ob 20.30.

JEZIKOVNI KOTIČEK

NADA PERTOT

Zadnjič sem napovedala, da se bom nekoliko ustavila pri tujkah, ki jih nekateri ogorčeno vsepriek preganjajo, drugi pa uporabljajo, ko je prav ali narobe. Že Prešeren se je v svoji Novi pisariji ponorčeval iz tistih, ki zahtevajo, da bi uporabljali le besede, ki so zrasle na domačem zelniku, in napisal: "Ak' hočeš kaj veljati v našem tropi, / besed se tujih boj ko hud'ga vraga."

Na učenčevo ugotovitev: "Romance zdaj pojejo in balade, / tragédija se tudi nam obeta, / sonete slišim peti pevce mlade," tako ogorčeno pristavi: "Od mene pesem vsaka je prekleta, / ki nima prav slovenskega imena, / naj še tako prijetno bo zapeta."

Besede, ki so prišle k nam in k drugim narodom iz skupnega jezikovnega bogastva: latinščine in grščine vendar niso vedno obsojanja vredne. Če pa jih povzemamo kar iz italijanščine tako iz miselne lenobe ali pa tudi resnične stiske, dokazujemo svoje neznanje in površnost. Zadnjič sem tako mimogrede zasledila v časopisu tak stavek: Povzročal je teror po vlakih. Izposojena tujka teror pomeni v slovenščini nasilje. Zelo je v rabi tudi beseda terorist v pomenu prevratneža, skrivnega in nasilnega političnega nasprotnika. Nikakor pa ne moremo tej besedi dajati pomena, ki ga ima v italijanščini. Zato bomo mi (še) vedno govorili in pisali o stra-

hu, bojzani, pa če bomo hoteli še o strahu in grozi.

Danes naj opozorim še na besedo argument, ki se tako košati med nami. Na to besedo in na mnogo drugih je opozorila že prof. Bajčeva v svoji knjigi *Lažni prijatelji*, ki bi jo morali imeti pri roki vsi, ki se oglašamo v javnosti. Res je, da nas preplavlja italijanščina bodisi v napisani ali govornjeni besedi, vendar z napakami, ki jih delamo v javni rabi, zavajamo tiste, ki nam zaupajo. Občutka lastne pomembnosti v tem lepem smislu imamo premalo!

Argument pomeni za Slovence dokaz, utemeljitev. Nastop tega govornika je bil argumentiran ali opremljen z dokazi. Svoje odkritje je podprl s tehtnimi argumenti. Argumentacija je zelo bogata. V slovenščini imamo tudi argumentacijski postopek ali dokazilni postopek.

Mi pa smo meni nič tebi nič prevzeli iz italijanščine pomen tega samostalnika, ki pomeni v italijanščini vsebino, predmet ali za tiste, ki se jim zdi tuja beseda bolj povedna tème (tudi tematiko). Pogovarjali se bomo torej o kočljivi temi ali vsebini ali problemu. Tudi kako vprašanje nas lahko posebno vznemirja. Ta zadeva prav gotovo vse muči.

Bodimo s svojim načinom govorjenja blizu ljudem, izkajmo jim tudi z izpopolnjevanjem svojega znanja pozornost in spoštovanje.

O POKRAJINI IN LJUDEH SLOVENIJE

JURIJ PALJK

AJDovski MOTIV (FOTO J. ŽNIDARŠIČ)

Mladinska knjiga je pred kratkim izdala izredno lepo knjigo večjega formata, ki jo krasijo barvne fotografije in dopolnjujejo razni podatki. Knjiga je posvečena Sloveniji in že sam naslov zajetnega dela, ki se glasi *Slovenija - pokrajine in*

ljudje, nam pove, da gre za regionalno geografsko monografijo in za temeljno zemljepisno knjigo slovenske države.

Knjiga ima 736 strani večjega formata, je trdo vezana in nam na slikovit in poglobljen način predstavlja 48 slovenskih pokrajin. Besedila, barvne fotografije, zemljevidi in razni grafi, razpredelnice ter drugi podatki o površini in ljudstvu ter naseljenosti slovenske zemlje sestavljajo knjigo, ki na sistematičen način prikazuje naravne in družbene značilnosti pokrajin Slovenije.

Knjiga je razdeljena na bogat opis 48 slovenskih pokrajin. Vsak pregled posamezne pokrajine je ponovno razdeljen na pet poglavij: *Uvod; Kamnine, površje in vode; Podnebje, prst in rastje; Prebivalstvo in naselja; Gospodarstvo*. Vsaka slovenska pokrajina je seveda izredno dobro opisana in prav vsak oris posamezne pokrajine je obogaten še z 9 grafi, od osem do deset značilnih fotografij vizualno še olepša tekst; seveda pa ima vsaka pokrajina tudi svoj zemljevid, včasih je zemljevidov tudi več.

V knjigi je vsega skupaj 450 barvnih fotografij in 100 zemljevidov, tako da bo knjiga služila tudi kot imeniten vir podatkov in obenem kot slovenski atlas. Gre za najbogatejšo predstavitev slovenskih pokrajin doslej, saj v knjigi najdemo 53 opisov pokrajin in prav toliko opisov pokrajinskih zanimivosti.

Seveda pri tako zahtevnem delu običajno sodeluje veliko strokovnjakov in tokrat je Mladinska knjiga zbrala 32 piscev besedil, šest kartografov, 40 slovenskih fotografov in kar 34 drugih sodelavcev. Knjigo *Slovenija - pokrajine in ljudje* je pisalo torej veliko ljudi, lahko rečemo, da gre za cvet slovenskih geografov in drugih strokovnjakov. Vodja zahtevnega projekta je bil dr. Drago Perko, glavna urednika pa sta bila dr. Drago Perko in dr. Milan Orožen Adamič, ki so jima tesno stali ob strani dr. Vladimir Drozg,

Drago Kladnik, Milan Natek, dr. Mirko Pak.

Knjiga je izšla v za Slovenijo zelo visoki nakladi deset tisoč izvodov in bo gotovo vsaj nekaj deset let predstavljala temeljni kamen o zemljepisnem poznavanju Slovenije ter o prebivalstvu te dežele. Knjiga je izredno pomembna tudi zaradi kopic svežih in preverjenih podatkov, večino katerih tudi prvič objavljajo.

Glavni urednik Mladinske knjige mag. Miha Kovač je odličnemu skupnemu delu slovenskih strokovnjakov *Slovenija - pokrajine in ljudje* napisal zelo lep uvod, v katerem postavi Slovenijo v evropski kontekst, v katerem se od vedno tako zemljepisno kot zgodovinsko in družbeno nahaja, obenem pa navzre še obilo podatkov, ki se Slovincu zdijo samoumevni, a to niso. Zelo težko bi namreč v Evropi in svetu našli pokrajino, državo, ki bi jo označevalo toliko raznovrstnih zemljepisnih različnosti, in še težje državo, ki bi v Srednji Evropi imela tako raznoliko zemljepisno podobo, kot jo ima Slovenija, saj se slovenska država razprostira vse od Pannonskega nižavja do Jadranskega morja in od Alp do kraškega sveta na drugi strani.

Nemogoče je, da bi v kratki predstavitvi povedali vse o knjigi, ker gre za delo, ki ga bo bralec z veseljem jemal v roke tako kot prijetno in poučno branje ter tudi kot vodnik za boljše poznavanje in razumevanje lastne domovine in korenin.

Če človek prebere samo opis ene slovenske pokrajine, eno samcato poglavje torej, potem vidi, da je delo opravljeno zelo strokovno in predvsem pa zelo pravično, saj ni nobena slovenska pokrajina zapostavljena. Pisci, ki so sami strokovnjaki, pa so imeli tudi pošten odnos do dela in so zapisali v svojih zapisih tudi stvari, ki nam niso všeč, a vseeno tudi označujejo našo slovensko deželo. Gre za to, da so svoje delo pošteno opravili. Kot primer naj navedem zapise o Vipavski dolini, kjer je izredno lepo zapisano, kako zmotni so bili posegi vanjo. V dobi Jugoslavije so namreč v Vipavski dolini izvedli melioracijo in komsacijo zemljišč, kar pomeni, da so po eni strani hoteli dolino drenirati in pripraviti zanjo namakalni sistem, po drugi strani pa so združili manjše kose njiv v večje obdelovalne površine. Pri tem pa so takratni načrtovalci pozabili na dejstvo, da v Vipavski dolini naredili več škode kot pa koristi, saj so bile, recimo, sečnje nekaterih dreves ob koncu njiv pravo pošastno dejanje, pa tudi regulacija reke Vipave je ponekod iz reke napravila samo odtočen kanal.

Podobnih zapisov je več, zato z veseljem napišemo, da gre za prvovrstno knjigo, po kateri bo rad segel vsakdo, ki bi rad vedel kaj več o lastni domovini. Odveč je tudi omemba, da bo knjiga še kako prav prišla šolarjem in študentom ter seveda učnemu osebju!

GRAJSKA ZBIRKA GROFA BAGUERJA BO ŠPET ZAZIVELA

Varuh muzejskih predmetov v gradu Dobrovo v Goriških Brdih, kustos Herko Saksida, je sedem let odkrival in zbiral muzejsko gradivo iz nekdanje zelo bogate in pregledne zbirke, ki jo je v obdobju med leti 1838 do 1927 oblikoval tedanji lastnik gradu, grof Silverio Baguer. Ta zbirka je imela značaj pravega muzeja ter je bila četrta po vrsti ustanovljena na ozemlju sedanje države Slovenije.

O usodi omenjene zbirke so na novinarski konferenci v ponedeljek, 8. junija, govorili direktorica Goriškega muzeja Slavica Plahuta, muzejski svetovalec Marko Vuk, ki je napisal tudi katalog o njej, avtor razstave Herko Saksida in tajnik občine Brda Bogdan Marinič.

Gradu na Dobrovem in muzejski zbirki, ki je bila neprecenljivega pomena in vrednosti, že med prvo svetovno vojno, zlasti pa med drugo vojno in neposredno po njej, ni bilo prizaneseno. Posamezniki ali skupine ljudi so odnesli vse, kar je bilo vrednega in pomembnega. Med raznesenimi predmeti je bilo veliko število dragocenih knjig, zapisov, pisem, ki so jih izobraženemu in široko razgledanemu grofu pisali papeži, cesarji, kralji in druge znane osebnosti tistega časa, nadalje umetniških slik in tudi pet zlatih ur Ludvika XIV. ter osemnajst kilogramov zlata.

Za novo muzejsko zbirko oz. zgodovinsko razstavo z naslovom *Grajska zbirka na Dobrovem - poskus rekonstrukcije*, ki jo bodo slovesno odprli jutri, v petek, 12. junija, ob 20. uri na gradu Dobrovo, je kustos Herko Saksida uspel zbrati le kakih trideset predmetov ali listin, ki so jih vrnila anonimni "lastniki" nekdanje slovite zbirke grofa Silveria Baguerja. Zaradi majhnega števila na novo pridobljenih izvornih muzejskih predmetov bodo razstavo obogatili s predmeti, ki so jih posodili posamezniki, med njimi sta tudi znani zbiralec muzejskega blaga Stanislav Bačar iz Ajdovščine ter cerkev v Biljani.

Na tiskovnem srečanju so muzejski izvedenci zaprosili vse, ki imajo v posesti predmete iz nekdanjega zasebnega muzeja na Dobrovem, iz Italije in Slovenije, da jih vrnejo. To lahko napravijo na diskreten oz. anonimni način, tako da njihova imena ne bodo znana.

Odprtja razstave se udeležil tudi veleposlanik kraljevine Španije na Dunaju, pristojen za Slovenijo Ricardo Diez-Hochleitner Rodriguez.

- MARJAN DROBEŽ

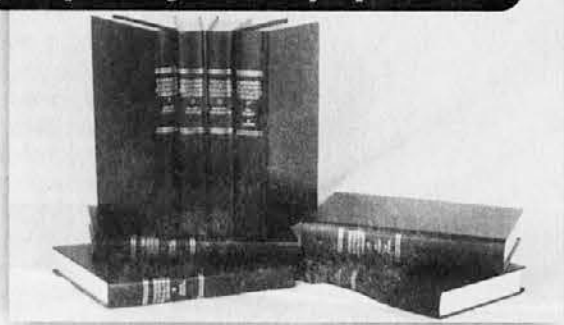
GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA

od 1. do 30. junija
izredna ponudba

PRIMORSKI SLOVENSKI BIOGRAFSKI LEKSIKON

je v prodaji s 50% popustom

Neprecenljivo enciklopedično regionalno delo, ki je izhajalo 20 let, na svojih 2.811 straneh zaobsega življenjsko oznako 4.429 primorskih kulturnih delavcev.

Na vseh ostalih knjigah Goriške Mohorjeve družbe dobite 30% popust.

Knjige Goriške Mohorjeve družbe dobite v slovenskih knjigarnah v Gorici in Trstu ali na sedežu Goriške Mohorjeve družbe v Gorici, Placuta št. 18 - tel. 0481-533177.

FOTO BUMRACA

JOŽE BERNIK IN HILARIJ ROLIH V TRSTU

POTREBNO JE OBUDITI KONFERENCO SSK ZA FURLANIJO JULIJSKO KRAJINO

FOTO KROMA

Tudi zaradi te potrebe sta se sredi prejšnjega tedna v Trstu mudila predsednik Svetovnega slovenskega kongresa dr. Jože Bernik in član vodstva Ameriškega slovenskega kongresa inž. Hilarij Rolih. V sredo, 3. junija, sta v Peterlinovi dvorani Društva slovenskih izobražencev predavala na temo *O sedanjem položaju Svetovnega slovenskega kongresa*. Prisotna sta bila tudi prof. Samo Pahor in časnikar Ivo Jevnikar, ki sta se pred nedavnimi udeležila posveta o položaju slovenske manjšine v Italiji, ki je bil na Kolumbijski univerzi v New Yorku in ki ga je priredil Ameriški slovenski kongres.

Zamejska konferenca SSK je na začetku - v letih 1991-1994, ko jo je vodil Janez Povše - dobro delovala, potem je njeno delovanje zamrlo, po nekaterih ocenah tudi zaradi tega, ker se je levičarska komponenta, tako v matici kot v zamejstvu, oddaljila od kongresa. Dr. Jože Bernik je mnenja, da jo je zopet treba priklicati k življenju, saj prav konferenca za F-Jk lahko nudi kongresu potrebne informacije o položaju Slovencev v Italiji. Po mnenju Iva Jevnikarja pa bi lahko konferenco razširili na celotno obmo-

čje italijanske države, saj so poleg avtohtone slovenske manjšine na obmejnem območju prisotne v notranjosti Italije pomembne slovenske skupnosti.

To je verjetno glavna novost srečanja, na katerem je med drugim dr. Bernik orisal delovanje SSK in njegovih konferenc v različnih državah po svetu. Inž. Rolih pa se je osredotočil predvsem na nedavni posvet v New Yorku: referate s posveta bodo objavili in razmnožili ter posredovali diplomatskim predstavništvom in drugim forumom. Ameriški javnosti, ki je za to zelo občutljiva, je treba na pravi način prikazati diskriminacijo, ki jo doživljajo Slovenci v Italiji. Takega mnenja sta bila tudi prof. Samo Pahor in Ivo Jevnikar, ki sta vsak s svojega zornega kota zelo pozitivno ocenila nedavni newyorški posvet.

Med razpravo so bila poglobljena nekatera vprašanja, kot npr. pozornost slovenske države do delovanja kongresa in sploh do Slovencev v zamejstvu in po svetu, pomanjkanje državotvorne miselnosti v Sloveniji, pomanjkanje ločevanja med pravicami državljanov in kompetenca mi vlade idr.

SREČANJE O TRSTU PRIHODNOSTI

V ponedeljek, 8. t.m., je Slovensko deželno gospodarsko združenje priredilo v Gregorčičevi dvorani v Trstu nad vse zanimivo srečanje o projektu *Trieste Futura* (Trst prihodnosti).

Prisotnim sta spregovorila predsednik tržaških industrijcev in podpredsednik Združenja *Trieste Futura* Federico Pacorini ter predsednik Raziskovalnega središča na Padričah in Project manager Združenja *Trieste Futura* dr. Lucio Susmel, povezoval pa je predsednik SDGZ Marino Pečenik, ki je tudi pozdravil udeležence.

Predsednik tržaških industrijcev Federico Pacorini je v glavnih obrisih orisal načrt Trsta prihodnosti. Ta je osredo-

točen v prvi vrsti na razvoj in razširitev novega dela pristanišča, poleg tega pa tudi na preureditev starega dela pristanišča.

Dr. Susmel je v svojem posegu poudaril pomembnost podpore javnosti, a tudi krajevnih in vsedržavnih političnih in vladnih sil ter mednarodnih krogov.

Obravnavane točke so bile še dodatno poglobljene v živahni razpravi, predvsem pa je bila poudarjena potreba po koreniti spremembi tržaške miselnosti. V tej spremembi miselnosti je namreč ključ uspeha načrta, saj bi bil Trst, ki bi nastal, bistveno drugačen od tistega, ki smo ga doslej poznali. Potreben je tudi priliv novih podjetnikov.

Več o tem prihodnjic.

VEČDNEVNA MANIFESTACIJA V KRIŽU

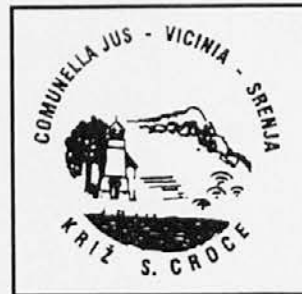
PROTEST SRENJE PROTI SEČNJI NA BAB'CI IN TISOČ PODPISOV PROTI ODLAGALIŠČU AZBESTA

Kriška srenja je v torek, 9.t.m., zaključila šestdnevno protestno manifestacijo za zaščito svojih srenjskih lastnin in pravic.

Shod so Križani priredili ob cesti, ki po borovem gozdu vodi od Križa proti obalni cesti do Brojence, se pravi pod svojo lastnino - parcelo (p.c.n.) št. 345 katastrske občine Križ, na kateri je prišlo do spornega dogodka. Pokrajinska gozdna uprava je namreč začela čistiti srenjski gozd na Bab'ci, to je na področju, ki se razteza od Križa do Nabrežine, brez soglasja kriške srenje. Zato so Križani, s predsednikom kriške srenje Božom Sedmakom in podpredsednikom Agrarne skupnosti Klavdijem Sternjem na čelu, zahtevali takojšnji sestanek z deželnim odbornikom za gozdarstvo dr. Matassijem in direktorjem deželne gozdne uprave dr. Bortolijem. Po postavitvi šotor in transparenta čez cesto so v četrtek, 4. t.m., najprej priredili tiskovno konferenco in sklicali srečanje članov kriške srenje.

Kriška srenja meni, da so za izdajanje dovoljenj za čiščenje in sečnjo njenega gozda pristojni le lastniki, v tem primeru prav srenja. Zato ponovno pozivajo deželno upravo, da čimprej prizna kriško srenjo na osnovi deželnega zakona št. 3 z dne 5.1.1996.

Namesto ravnatelja deželne odborništvu za gozdo-ve in parke dr. Bortolija je v

Križ prišel načelnik pokrajinske gozdne uprave dr. Cavanini. Sporočil je, da bodo v kratkem sklicali srečanje med Bortolijem, Koordinacijo agrarne skupnosti in srenjo Križ, na katerem bo govor o lastninski problematiki kriške srenje in njenega prizanja. Dodal je tudi, da je za gozd na Bab'ci dežela že nakazala 400 milijonov lir za čiščenje njenega zgornjega dela, ta poseg pa je Bortoli zamrznil. Točneje: dežela je za sečnjo suhih in obolelih borovcev nakazala 125 milijonov lir podjetju Borisa Bizjaka na osnovi deželnega zakona št. 55/72.

Kriške jusarje so obiskali in jim izrekli solidarnost: kandidat Slovenske skupnosti na listi Ljudske sredine za reforme na nedeljskih deželnih volitvah Ivo Jevnikar, pokrajinski svetovalec SSK dr. Vladimir Vremec in drugi strankini predstavniki ter kandidat DSI Miloš Budin.

ERIK DOLHAR

Kriška srenja pa je v teh dneh, skupno z ljudskim krožkom Brin in združenjem prebivalstva istrskega naselja ob podpori vseh krajevnih organizacij in društev, zbrala v Križu tisoč podpisov proti načrtovanemu odlagališču odpadkov azbesta v opuščeni kamnolomu med Križem in Nabrežino.

OBČNI ZBOR GOSTINCEV SDGZ
Gostinska sekcija pri Slovenskem deželnem gospodarskem združenju v Trstu bo imela v torek, 16. junija, ob 15.30 v Novem hotelu Daneu na Opčinah svoj redni občni zbor. Predsednik sekcije Lino Doljak in tajnik Niko Tenze bosta podala poročilo o triletnem mandatu delovanja odbora. V razpravi naj bi prišle tudi do izraza zamisli in pobude za gostinsko in vsestransko turistično promocijo našega prostora. Na vrsti bodo določitev članarine in volitve novega odbora.

SDGZ poziva vse člane sekcije in druge slovenske gostince, naj se udeležijo sekcijskega občnega zbora, saj bodo na tem dobili informacije o novih obveznostih glede higiene živilskih proizvodov, ki jih nalaga zakon 155/97 vsem gostinjskim obratom.

BIRMA V ŠTIVANU

Nova cerkev v Štivanu je bila na praznik Svete Trojice, v nedeljo, 7. t.m., praznično pripravljena, saj je bila v župniji birma. Pet birmancev, in sicer Matjaž Caharija, Ivana Legiša, Simon Legiša, Sara Magliacane, Vlasta Ušaj ter še Leo Rizzarelli, ki pa je prispel iz druge župnije, so bili zbrani s svojimi botri okrog oltarja, kar je ustvarilo posebno zbrano vzdušje.

Sveto mašo je vodil ob so-maševanju domačega župnika Giorgia Gianninija škofov vikar za Slovence msgr. Oskar Simčič, ki je tudi podelil zakrament svete potrditve. V zelo prodorni homiliji, v kateri se je navezal na skrivnost Svete Trojice, je msgr. Simčič poudaril, da moramo ljudje sprejemati in odgovorno živeti nekateri danosti. Odrasti in postati odgovorni člani družbe pomeni sprejeti, da smo se rodili v sedanjem času in v določeni družini, da smo po narodnosti Slovenci in da smo bili krščeni ter smo odrasli v krščanskem okolju. Vse to naj bi nas nagovarjalo, da gojimo in krepimo določene vrednote. Birmance je povabil, naj se z zavzetostjo vključijo v skupnost, v kateri živijo, in naj poglobijo svoje versko znanje in življenje. Dvoletna priprava na birmo naj ne bi tako postala zadnje dejanje aktivnega verskega življenja.

Na koro je mašo in obred podelitve sv. birmo spremljal združeni štivanski in devinski mešani cerkveni zbor, ki ga je vodil Herman Antonič, nekaj pesmi pa so peli tudi sami birmanci in tako ustvarili še bolj idealno vez z občestvom.

V TRSTU SPET PRAZNIK KNJIGE

V četrtek, 4. t.m., so na Velikem trgu v Trstu odprli knjižni sejem, poimenovan z geslom *Od Gutenberga do laserja*.

FOTO KROMA

Sejem, ki poteka pod dvema velikima šotoroma, bo trajal do nedelje, 14. t.m. Na njem sodeluje več tržaških knjigarn, založb in knjigovoznic, ki ponujajo knjige z desetodstotnim popustom. Poleg tega ima sejem nad vse bogat in pester spored predstavitev knjig, razstav, otroških delavnic idr., zaradi katerih je na Velikem trgu od jutra do večera živahno.

Tudi letos se sejma udeležuje Tržaška knjigarna, ki je na lanski izvedbi beležila pozitiven rezultat. Pri njenem kiosku zainteresirani lahko izbirajo med slovenskimi in italijanskimi knjigami, monografijami, turističnimi vodiči in kartami, grafikami idr.

Sicer je tudi na letošnjem knjižnem sejmu prisotna pozornost do slovenske knjižne ustvarjalnosti. Tako so predstavili npr. knjigo Marca Poz-

zetta o arhitektu Maksu Fabianiju, uprizarili so roman Marka Sosiča *Balerina, Balerina*, še posebej pa bo Slovincem posvečena sobota, 13. t.m.: tedaj bodo med drugimi predstavili knjigo Raika Dolharja *Kraška simfonija*, čisto novi rezijanski učbenik *Po nás* in druge publikacije, na sporedu pa bo tudi okrogla miza o slovenski književnosti v Trstu.

V SESLJANU ODPRTJE JESTVINSKE VELEBLAGOVNICE

V sredo, 10. t.m., so v obrtniški coni pri Sesljanu odprli največjo jestvinsko veleblagovnico CONAD na Krasu. Gre za pobudo podjetja *Autoservizi Sistiana snc* domačih podjetnikov Stanka Švare in Zvonka Mastena. Pomen te nove pridobitve presega meje devinsko-nabrežinske občine, saj je trgovinski center s cestami zelo dobro povezan z vsem Krasom in obmejnimi kraškimi občinami, tudi na slovenski strani. Podjetnika izražata zadovoljstvo, da jima je po dolgem času uspelo premostiti številne ovire, predvsem administrativno-birokratskega značaja, ki so se zdele že nepremostljive. Na otvoritvi so posegli deželni odbornik za trgovino Roberto Tanfani, predsednik tržaške trgovinske zbornice Adalberto Donaggio in župan občine Devin - Nabrežina Marino Vocci, ki je tudi prerezal slavnostni trak. Slovesnost je popestrila nabrežinska godba na pihala.

ED

SLOVENSKA PROSVETA SE PRIPRAVLJA
NA PROSLAVLJANJE 50-LETNICE

IZREDNI OBČNI ZBOR SLOVENSKE PROSVETE

V petek, 5. t.m., je bil v Peterlinovi dvorani v Trstu izredni občni zbor Slovenske prosvete, ki je bil posvečen obravnavi in odobritvi novega statuta.

Dosedanje statutarne besedilo, ki je bilo v veljavi že 25 let, je bilo treba prilagoditi novim razmeram ter zahtevam, ki so jih prinesle spremembe v zakonodaji, zlasti kar se tiče prispevkov za kulturno dejavnost.

Petkovemu izrednemu občnemu zboru je predsedoval Sergij Pahor, ki je tudi prebral novo besedilo, vzroke za spremembe pa je orisal predsednik Slovenske prosvete Marij Maver. Sicer so besedilo novega statuta že odobrili na zadnji seji odbora SP. Po novem je sedaj Slovenska prosveta tudi uradno združenje oz. zveza društev, na začetku statutarnega besedila pa so tudi izrecno omenjene nekatere ustanovne članice, kot npr. Mladika, Slovenski kulturni klub, Društvo slovenskih izobražencev, knjižnica Dušana Černeta itd. Med drugimi je pomembna novost novi člen, ki govori o ustanovitvi sveta, ki ga bodo sestavljali predstavniki včlanjenih društev (po en predstavnik za vsako društvo) in ki bo razpravljal o izvajanju letnega programa. Funkcija sveta bo tudi v tem, da v večji meri povezuje društva.

Druga novost je tudi v tem, da v drugem sklicanju občnega zbora ne zadošča več katerokoli število, ampak obvezno ena petina članic. Občni zbor izvoli odbor, nadzorni odbor in razsodišče. Po novem predsednik organizacije ne bo izvoljen več na občnem zboru, ampak v izvršnem odboru.

Prisotni delegati so konstruktivno sodelovali pri obravnavanju posameznih členov statuta. Prispevali so tudi več popravkov in dodatkov k besedilu, ki je bilo na koncu soglasno odobreno. Sedaj bo statut romal pred notarja, ki ga bo dokončno pregledal in po morebitnih popravkih tudi odobril. Tako bo že prihodnji občni zbor, ki bo prihodnje leto, potekal po novih pravilih. Na občnem zboru je bil sprejet tudi predlog, naj se k statutarnemu besedilu doda kot priloga seznam včlanjenih društev. Izvršni odbor pa naj tudi preveri, katera društva delujejo redno in katera ne.

Omeniti je treba tudi, da se Slovenska prosveta pripravlja na proslavljanje 50-letnice delovanja. Pri Slovenski prosveti načrtujejo več zanimivih pobud v ta namen.

ODPRLI PRENOVLJENO GRUDNOVO HIŠO

V soboto, 6. t.m., so v Nabrežini slovesno predali namenu prenovljeno rojstno hišo pesnika Iga Grudna, ki se bo odslej imenovala Kamnarska hiša.

FOTO KROMA

Do zamisli o preureditvi Grudnove rojstne hiše je prišlo že pred šestnajstimi leti, ko je o tem sklepala takratna občinska uprava. V zadnjih letih pa so dela končno stekla. Na slovesnosti, ki jo je med drugim oblikoval tudi domači zbor, poimenovan po Igu Grudnu, je kot glavni govornik spregovoril pisatelj Boris Pahor, ki je orisal lik in pomen Iga Grudna. Slovesnosti se je udeležilo več uglednih gostov, od slovenske državne sekretarke Majde Širca do predsednika tržaške trgovinske zbornice Adalberta Donaggia ter se-

veda do krajevnih upraviteljev, v prvi vrsti župana Marina Voccija ter podžupanje in odbornice za kulturo Marize Škerk. Prenovljene prostore je blagoslovil domači župnik Bogomil Breclj.

Omeniti je treba, da bo do 14. t.m. v Kamnarski hiši razstava, posvečena velikemu italijanskemu režiserju Federicu Felliniju (kar je povzročilo tudi polemike). Zato sta se sobotnega odprtja udeležila tudi ravnatelj Fellinijeve potujoče razstave Gianfranco Angelucci in filmski kritik Tullio Kezich.

DAROVI

ZA CERKEV v Bazovici: Ana Križmančič 50.000; ob obletnici smrti brata Edija sestra Marija 30.000; namesto cvetja na grob pok. Mitju Preslu Ema Križmančič 50.000; ob obletnici smrti pok. Darkota daruje žena Marija 50.000; sorodniki in otroci pok. Antona Stoparja 45.000; namesto cvetja Antonu Stoparju sosedje 50.000; ob delovni obletnici v gostilni Marija Grgič 50.000; Marija Mevlja za domačo cerkev 20.000; Marija Žagar 50.000; v spomin na svoje drage pokojne daruje Štefanija Kalc 50.000; Kalc Dora 15.000; Majda Cijak ob 4. obletnici mamine smrti 50.000.

ZA CERKEV na Pesku: za novo električno napeljavo v cerkvi NN 50.000; ob obletnici smrti pok. Brankota Grahonja starši 50.000; Rapotec Milka 50.000; ob smrti pok. Marije Grahonja daruje Marija Bernetič 50.000.

OBVESTILA

IŠČEM v najem stanovanje. Telefonirajte na upravo Novega glasa (Trst) ali v večernih urah na tel. št. 942808.

ČESTITKE

Člani moškega zbora Fantje izpod Gmade čestitajo Aleksandri Kosič in Franku Pahorju ob rojstvu sina Tadeja.

VESEL PRAZNIK NA OPČINAH

V nedeljo, 7. t.m., se je veliko ljudi zbralo v Finžgarjevem domu na Opčinah na prireditvi *Poj, pleši, igraj in še kaj v veselje sebi in drugim*.

FOTO KROMA

Veliko otroško prireditev, na kateri je bilo seveda mnogo otrok, njihovih staršev in sorodnikov ter prijateljev, ki so dodobra napolnili opensko dvorano, je organiziralo pevsko društvo Vesela pomlad v sodelovanju z Marijaniščem. Spored je bil karseda pester: najprej so nastopili otroški, deški in mladinski zbor Vesela pomlad, ki so pod vodstvom Zdenke Križmančič, Franca Pohajača in Martina Vremca (ta je tudi spremljal pri klavirju) zapeli štiri pesmi. Sledil je nastop gojenk baletne skupine ŠD Mladina iz Križa, ki so pod mentorstvom Anke Čepelnik Kocjančič izvedle deset plesov. Daljši nastop pa je imel otroški zbor Fran Venturini od Domja, ki je pod vodstvom Suzane Žerjal zapel osem pesmi.

Nedeljsko prireditev je zaključil nastop čarodeja Gustija Čoha - Avgustina s Ptuja. S tem se je končal le uradni del praznika, saj so se udeleženci lahko potem sprostil na družabnosti v parku Finžgarjevega doma.

PASTIRČKOV DAN NA OPČINAH

V torek, 9. t.m., je veliko število otrok napolnilo dvorano Finžgarjevega doma na Opčinah. Osnovnošolski učenci ter dijaki nižjih srednjih šol in pedagoškega liceja so se namreč udeležili Pastirčkovega dne, ki je potekal v znamenju igrivosti, razposajenosti in veselja. Na Pastirčkovem dnevu je učiteljica Barbara Rustja predstavila knjigi Zore Saksida *Prav zares in Goska brez noska*, ki ju je izdala za druga Goriška Mohorjeva. Gre za izbor pesmi goriške avtorice, ki so bile objavljene v Pastirčku. Nekaj pesmi so recitali otroci, ki so imeli seveda glavno besedo na torkovi prireditvi: poleg malih recitatorjev so tudi nastopili mladi pevci in plesalci pod vodstvom Franca Pohajača, Vihre Kodrič in Ane Lokatos.

Pastirčkov dan je potekal v sodelovanju s Kmečko banko iz Gorice in Zadržno kraško banko, ki sta kupili 80 oz. 40 izvodov novih knjig za šole. Prav predstavnik ZKB je na torkovem srečanju podelil izvođe predstavnikom šol.

ZAKLJUČNE AKADEMIJE IN ZBOROVSKA KONCERTA

Koncertna sezona Glasbene matice se je zaključila v petek, 22. maja, s koncertom pianista Massima Gona. Tudi ostalo delovanje naše glasbene ustanove se bliža koncu, saj poletje vztrajno trka na vrata ter gojence, profesorje in člane skupin v okviru GM čakajo zaslužene počitnice.

V prejšnjih dneh so se v Trstu zvrstile zaključne akademije gojencev, in sicer 2., 4. in 9. t.m. v dvorani Nemškega podpornega društva (*Deutscher Hilfsverein* - bivši Goethe Institut). Zaključni nastopi čakajo tudi razne samostojne skupine, ki delujejo v okviru GM: v prihodnjih dneh bosta v evangeličanski cerkvi v Trstu dva zanimiva zborovska koncerta, ki ga bosta oblikovala zbor Jacobus Gallus in Ženski zbor Glasbene matice.

Koncert zbora Jacobus Gallus (slika zgoraj) bo v soboto, 13. t.m., ob 20.30. Na sporedu bodo skladbe, ki so jih tržaški pevci pod vodstvom dirigenta Janka Bana naštudirali v tej sezoni, in še nekatere druge pesmi. V prvem delu bomo prisluhnili sporedu skladb z nabožno vsebino od renesanse do današnjih dni avtorjev Gallusa, Monteverdija, Palestrine,

Bortnjanskega, Rahmaninova, Čjurljonisa, Kogoja in Merkušja. Drugi del pa bo obsegal umetne pesmi tržaških avtorjev (Adamiča, Vrabca, Kogoja, Merkušja, Hmeljaka in Grbca). S tem celovečernim koncertom zbor Jacobus Gallus v bistvu zaključuje sezono 1997/98 (pel bo še 19. junija v Štanjelu), ki je bila zlasti na začetku zelo naporna (spomnimo naj se revije Corovivo v Vidmu in tekmovanja Guido D'Arezzo v Arezzu). Zbor Jacobus Gallus pa je ravno prejšnjo soboto, 30. maja, nastopil na reviji deželnega zborovskega združenja USCI v cerkvi sv. Ignacija v Gorici.

Ženski zbor Glasbene matice (slika spodaj / foto Kovačič), ki ga vodi Tamara Staneš, pa se pripravlja na zahtevno udeležbo na mednarodnem zborovskem tekmovanju v Mariboru, ki bo junija letos. V ta namen se tržaške pevke želijo čimbolje pripraviti. Najboljša priprava pa je, poleg vaje seveda, prav nastop. Zato bo ženski zbor nastopil, vedno v evangeličanski cerkvi, v torek, 16. junija, ob 20.30 s sporedom skladb slovenskih in tujih avtorjev iz različnih obdobij.

KAKO NA VOLIŠČE?

14. junija čakajo volivce dežele F-Jk oz. goriške pokrajine pomembne volilne preizkušnje. Obnovili bomo deželni in nekatere občinske svete (med temi omenimo Gorico, Krmin in Čedad) ter rajonske svete v Gorici; zadolžili bomo nove ljudi, da nas predstavljajo v teh prenovljenih institucionalnih organih.

Prvi imperativ: MNOŽIČNO NA VOLIŠČA! Vsakdo izmed nas mora izkoristiti svojo državljansko pravico in zaupati glas tisti osebi, ki bi lahko najboljše predstavlja zahteve naše narodnostne skupnosti v palačah, kjer se odloča tudi o nas.

Drugi imperativ: VOLIMO ZA TISTE SLOVENSKE KANDIDATE, ki jih predlaga edina slovenska politična organizacija in ki so najbolj odvisni od kateregakoli neodvisnega, saj jih predlaga politično gibanje, ki ne odgovarja izključno nobeni ideologiji ali italijanskemu vodstvu.

Tretji imperativ: NUJNE SO PREFERENCE! Naši predstavniki bodo sooblikovali omenjene politične svete, le če bo vsak volivec napisal priimek izbranega kandidata ob simbolu koalicije, sicer tega ne bo v deželnem, občinskem oz. rajonskem svetu.

Goriški občani bodo imeli 14. junija najtežjo nalogo, saj bodo dobili v roke kar tri glasovnice.

MODRA bo za deželne volivce, kjer se SSK predstavlja v koaliciji Ljudske sredine za reforme (na glasovnici predzadnji simbol desno spodaj). Z ORANŽNO bomo obnovili občinsko upravo. Z ROŽNATO GLASOVNICO pa glasujemo za rajonske svete. V zadnjih dveh primerih (občina in rajoni) je lipova vejica v koaliciji Oljke, zato bo moral volivec SSK prekrižati simbol Oljke ter ob njem napisati priimek izbranega kandidata.

Referenca je lahko samo za enega kandidata in izvolitev naših predstavnikov bo odvisna samo od preferenc volivcev.

Volišča bodo ostala odprta samo v nedeljo od 7. do 22. ure.

- ERIKA JAZBAR

Prosimo Vas, da se predstavite našim bralcem.

Sem Ario Rupeni. Rodil sem se v Gorici, več kot leto dni pa že spet živim v Gorici. Bil sem predsednik pokrajinske ustanove za prevoze in sedaj se predstavljam kot kandidat za župana. Moje korenine so goriške. Iz Gorice sem odšel v Rim zaradi študija in kasneje zaradi dela. Pri svojem delu sem spoznal vso Italijo, saj sem bil odgovoren za študijski center pri Italijanski vsedržavni zvezi občin. Tako sem spoznal posamezne občinske stvarnosti kot tudi sistem javne uprave na občinski ravni. Veliko sem prispeval k italijanski reformi občinskih uprav in sploh javne uprave, saj sem bil soudeležen pri tej pomembni preobrazbi. Pri tem delu sem tesno sodeloval z Giulianom Amatom, s Francom Bassaninijem, s Sabinom Cassesijem idr. Bil sem generalni tajnik Vsedržavne zveze občinskih ustanov in sem dobro spoznal, kako deluje posamezna občina. Kot manager, ki se spozna na javno upravo, sem prepričan, da bi lahko svoje delovne izkušnje in znanje koristno uporabil pri reševanju težav, ki jih ima goriška občina in te je zelo veliko.

Poznate slovensko stvarnost na Goriškem?

Da, dobro jo poznam, ne nazadnje tudi zato, ker sem tu rojen. Moj dom je bil vedno v Gorici, vedno sem ohranjil dobre vezi z Goričani, med njimi je bilo tudi nekaj Slovencev. Zadnje mesece sem slovensko narodno skupnost spoznal zelo dobro, saj sem srečal vrsto ljudi in predstavnikov slovenskih ustanov,

Z leve: Božidar Tabaj, županski kandidat Ario Rupeni, Erika Jazbar (Foto Bumbaca)

ki izredno lepo delujejo. Prepričan sem, da bi morala slovenska narodna skupnost najti pot iz manjšinskega sveta, ker slovenska stvarnost pomeni za Goriško samo o bogatitev, saj ima v sebi dovolj moči in bogastva, da jo mora vsakdo obravnavati kot sestavni del goriške občine, brez katerega si ne moremo predstavljati Gorice. Narodna identiteta in jezik Slovencev morata biti aktivno prisotna, ko gre za spremembe v goriški občinski upravi. To govorim kot županski kandidat. V to sem trdno prepričan. Gorica mora postati evropsko mesto, ki bo porušilo meje in

se bo spremenilo v resnično mesto na meji, kjer morajo priti do izraza vse jezikovne komponente. Prav zato zelo cenim podporo vseh Slovencev, ki je res iskrena, in sem jih našel v vseh pogovorih, ki sem jih opravil v volilni kampanji. Posebno sem to podporo našel pri slovenskih ljudeh, pri katerih je prisoten katoliški, krščanski etos. Končno so za preseganje meje in za obmejno sodelovanje izrednega pomena znanje slovenskega jezika in izkušnje tu živelih Slovencev!

Kako gledate na vlogo Gorice in Nove Gorice v Evropi, ki je pred vrati?

Prepričan sem, da ima Gorica svojo prihodnost prav v dobrem sodelovanju s sestrskim mestom čez mejo. Zastalo in preživeto se mi zdi mišljenje, da se moramo danes med seboj spraviti, kot se

mi zdi preživeto nenehno govorjenje o tem, kaj sta slabega napravila fašizem in komunizem. Za sodelovanje gre, za našo prihodnost gre! Danes moramo delati za našo prihodnost! V Gorici moramo spet obuditi podjetniško žilico, Gorica mora zreti čez mejo in iskati skupna podjetja, skupno dobro s sosedi. Tisti, ki govorijo, da nisem Goričan in da sem daleč od težav Gorice, zanemarjajo dejstvo, da se zavzemam za jasnejšo prihodnost Gorice, ker dobro poznam težave občinske uprave, ki jih v Gorici ni malo, saj Valentijeva uprava ni za Gorico naredila zares ničesar. Po drobni analizi njenega programa in po tem, kar so naredili, sem videl, da niso izpolnili niti ene same obljube, ki so jih dali volivcem! Isti ljudje - gre predvsem za posameznike najslabše struje italijanske desnice - hočejo iz

mene narediti "ubežnika-ezula" v Gorici, ker sami neradi delajo za dobro celotne skupnosti v Gorici. Za prihodnost mesta nimajo nobene široke vizije, v to skupnost pa seveda enakopravno spadajo tudi Slovenci. Zato sem trdno prepričan, da odprtje meja, predvsem pa gospodarska in politična odprava meja zahteva od nas pripravljenost. Že danes se moramo na ta čas pripraviti, pri tem pa morata sodelovati goriška in novogoriška občinska uprava, pa naj gre za reševanje urbanističnih, gospodarskih in drugih težav. Srečal sem se že z novogoriškim županom Špacičom in o tem bom tudi govoril, ko se bom danes (9. t.m., op.p.) srečal z vrsto županov krajev v goriški pokrajini, s katerimi imam sestanek, da jim razložim svoj program in predvsem slišim njihove potrebe. Gorica je le osrednje mesto goriške pokrajine in mora v njej igrati važno vlogo. Še enkrat ponavljam, da bi morali v nedeljo vsi na volišča, da podprejo naše zavzemane za odprtost in sodelovanje, za lepšo prihodnost Gorice in njene pokrajine. Tudi v tem kontekstu vidim odlično in bistveno vlogo Slovencev.

Kako in po kakšem ključu boste sestavili svojo občinsko upravo?

Mnenja sem, da bi morali v občinski upravi biti zastopani predvsem tisti ljudje, ki so pripravljeni delati, so izobraženi in podpirajo odprt, ambiciozen, in stvaren program, ki smo si ga zastavili. Med njimi bodo gotovo tudi predstavniki slovenske narodne skupnosti. Vse ljudi, ki bodo z menoj delali za dobro Gorice, mora označevati pokončna in poštena drža, vedeti morajo, da je politično delovanje samo resnično služenje skupnosti. Od vsakega člana prihodnje občinske uprave pa bom tudi zahteval, naj gleda na svoje delo kot na kulturo, na družbeno služenje someščanom, in naj gleda na vse težave, ki se porajajo pri vsakdanjem delu, celostno, vzajemno. Prepričan sem, da se morajo vsi problemi skupno reševati. Poglejmo samo težave, ki pestijo slovensko narodno skupnost: le-te mora reševati vsa skupnost, biti morajo sestavni del Gorice! Gotovo tega ne bomo reševali tako, kot je to počela Valentijeva uprava, ki je na tem področju samo poglabljala razdore! Če bomo vodili goriško občino, bodo v njej Slovenci sestavni del. Prepričan sem, da mora najti Gorica dovolj moči, da z optimizmom zre v prihodnost.

Morda še poziv Gorici...

Gorici in njenim občanom bi rekel, naj bodo pogumni, naj se otresejo pomislekov, naj pozabijo na vse tisto, kar jih deli, naj se otepajo vdanosti v usodo! Gorica lahko postane veliko mesto, ne po številu prebivalstva, ampak mesto, ki lahko služi pokrajini, Italiji, Evropi. Je lahko okno in vrata Evrope, kjer lahko vsi pošteno delamo in si sami ustvarimo lepšo prihodnost.

S 3. STRANI / BOŽIDAR TABAJ

"OBČINA GORICA NI SAMO MESTO GORICA!"

Že vrsto let ste aktiven član SSK...

Od same ustanovitve stranke sem aktivno soudeležen pri delu v njej, več časa sem bil član strankinega tajništva, še danes pa sem tajnik štandreške sekcije SSK. K Slovenski skupnosti sem pristopil, ker je to slovenska politična organizacija in ker v njej lahko skrbim za reševanje naših, slovenskih problemov.

Zakaj moramo slovenski volivci poskrbeti, da bodo predstavniki manjšine in med njimi predstavniki SSK na nedeljskih volitvah izvoljeni v goriški občinski svet?

Zato, ker je to izredne važnosti za življenje slovenske manjšine v Italiji in za vso goriško skupnost. Tisoč razlogov je za to zlasti po zadnjih izkušnjah, ki smo jih doživeli s sedanjo občinsko garnituro, ko sta v občinskem svetu sedela le dva slovenska pred-

stavnika in sta bila zares osamljena. Skoraj nemo sta lahko opazovala, kaj se dogaja v občinski upravi, ki Slovence ni naklonjena. Mislim, da se ne bom lagal, če rečem, da se tako župan Gaetano Valenti kot občinski odbornik za kulturo Antonio Devetaga nista med vso mandatno dobo udeležila niti ene same slovenske prireditve in sta tako pokazala, kakšen odnos ima občinska uprava do slovenskega dela goriškega prebivalstva. Pa kaj bi govoril, ko pa vsi vemo, iz kakšnega testa so ti ljudje in kako nam strežejo! Važno je, da gredo vsi volivci na volišča in svoj glas oddajo ljudem, ki se bodo zanimali za njihove težave, ki bomo skrbeli, da bo v občinskem svetu zastopana tudi krajevna stvarnost in se

bomo seveda predvsem borili za naše, slovenske pravice. Po mojem je nedopustno, da v goriškem občinskem svetu sedijo samo meščani; vanj moramo izvoliti tudi predstavnike krajevnih stvarnosti, ki so tudi del goriške občine! SSK je kot edina slovenska stranka na Goriškem že zdavnaj dokazala, da zagovarja vedno in povsod slovensko manjšino, da so ji težave slovenskih ljudi blizu. Zato še enkrat: vsi na volišča in vsak naj zapiše še svoj preferenčni glas, pa naj gre za rajonske svete ali občinsko upravo!

Za kaj in koga se boste zavzemali, če vam bo uspelo priti v občinski svet?

Izkušnje, ki sem si jih nabral v rajonskem svetu v Štandrežu, mi bodo gotovo v veliko pomoč, saj sem prav z

Za goriško občino in rajonske svete prekrižaj simbol in napisi preferenco tako:

(priimek kandidata)

SOVODENJSKA BANKA SLAVI DEVETDESET LET

V Sovodnjah bodo svečano počastili 90-letnico Zadrुžne kreditne banke s proslavo v petek, 19. junija, v občinski telovadnici.

spodarskih zadrug in društev, ki jo je vodil dr. Anton Gregorčič. Iz Sovodenj doma je bil Ludvik Lukežič, z Gregorčičem solastnik Narodne tiskarne in stavbe Simon Gregorčičevega doma (v takratni kočijaški ulici (Via Vetturini)). V pritličnih in kletnih prostorih stavbe je bila Narodna tiskarna, v prvem in drugem nadstropju pa so bile učilnice, ki jih je od lastnikov stavbe vzelo v najem društvo Šolski dom.

V Sovodnjah je leto dni prej bil ustanovljen Konzum, trgovsko-prodajna zadruga, ki je šla v konkurenco s takratnimi sovodenjskimi trgovci. V nedeljo, 2. aprila, se je skupina domačinov zbrala, po maši, v gostilni pri Vuku, nasproti županstva. Na kamniti mizi so se pobudniki podpisali pod že tiskanim pravilnikom nove denarne zadruge, ki so ji dali ime Kmečko-delavska hranilnica in posojilnica v Sovodnjah. Izvoljeno je bilo tudi prvo načelstvo, kot so takrat pravili odboru. Za načelnika predsednika je bil izvoljen kovač Franc Rojec, za podnačelnika učitelj Leopold Pavlin, za

odbornike pa kmetje Ivan Lukežič, Jožef Masten, Ivan Pelicon in Sebastijan Češčut. Razen Pelicon, ki je bival v Rubijah, so bili vsi drugi iz Sovodenj. V nadzorstvo so bili izvoljeni Ludvik Lukežič (postal je predsednik), Avgust Cotič in Franc Vižintin.

Poleg ljudi, bivajočih v sovodenjski občini (vanjo so takrat sodile Sovodnje, Rubije, Gabrje in Peč), so se v posojilnico že od vsega začetka včlanili tudi Vrhovci, pa čeprav je njihova vas upravno sodila v občino Opatje selo.

Posojilnica je normalno slovala in se razvijala tja do 1. svetovne vojne, ko se je morala z vsem prebivalstvom umakniti v zaledje. Po vojni so se tudi posojilniške knjige vrnile domov, poslovanje se je začelo znova. Takrat ni bilo lahko, kajti Sovodnje so bile razdejane, ljudje so denar potrebovali za obnovo, posojilnica ga je imela bolj malo. Ob koncu dvajsetih in začetku tridesetih let so se tudi oni znašli v težavah zaradi tega, ker so morali hitro povrniti posojila, najeta pri Goriški Za-

družni zvezi, vrh vsega so morali plačati iz svojega za kritje petmilijonskega primanjkljaja v njej. Za razliko od številnih drugih zadrug, ki so takrat bankrotirale, je Sovodenjem uspelo plačati svoje obveznosti. Medtem ko so druge posojilnice tudi same šle v likvidacijo, je sovodenjska ostala pri življenju, kot marsikatera druga. Fašistom ni v tem primeru uspelo uničiti te slovenske denarne zadruge. Žal je takrat odpadla četrtnina članov, ki so se zbalii za svoje imetje.

Posojilnica je srečno prestala tudi drugo vojno, po njej se je začela razvijati, pa čeprav omejena na ozki sovodenjski prostor. Uspevala je še zlasti v letih, ko jo je vodil Jožef Češčut, ki je bil tudi sovodenjski župan. Prva med posojilnicami - tudi furlanskimi - na Goriškem si je leta 1964 zgradila svoj sedež. Še bolj se je posojilnica razvila takrat, ko je pridobivala stranke tudi v sedmem Štandrežu, pa čeprav je za vsak tak posol morala dobiti posebno dovoljenje goriške podružnice Banca d'Italia.

V januarju 1994 je bila končno uresničena želja upraviteljev sovodenjske posojilnice, da odprejo posojilnico v Štandrežu. Od takrat je poslovanje sovodenjske denarne zadruge, ki ji je danes ime Zadrुžna kreditna banka v Sovodnjah ob Soči, vseskozi uspešno. Štandreška podružnica ji prinaša že kakšnih štirideset odstotkov celotnega poslovanja. Upravnemu odboru sovodenjske banke že več kot petnajst let predseduje Mirko Hmeljak, vodi pa jo ravnatelj Savo Ušaj.

Enako kot sorodni banki v Doberdolu in na Opčinah bodo tudi v Sovodnjah svečano počastili svojo 90-letnico. Uradni del proslave bo v petek, 19. junija, v sovodenjski občinski telovadnici, zatem bo zelo sproščeno na prireditvenem prostoru ob Kulturnem domu. Na sporedu bodo priložnostni govor predsednika Mirka Hmeljaka in pozdravi. Tudi tu bodo članom in prijateljem sovodenjske banke predstavili knjigo Marka Waltritscha z naslovom *Slovenske zadrुžne banke*, v kateri je opisana zgodovina treh bank v Sovodnjah, Doberdolu in na Opčinah in celoten razvoj slovenskega bančništva na Goriškem, v Trstu in Istri. Prireditev se bo pričela ob 20. uri.

14

ČETRTEK
11. JUNIJA
1998

V takratni goriško-gradiščanski deželi je v letu 1908 bilo ustanovljenih izredno veliko število vsakovrstnih zadrug. V slovenskem delu dežele so med takrat ustanovljenimi prednjačile denarne zadruge: kar 37 jih je bilo novih v tem letu. Podobno je bilo tudi v tistem delu Notranjske, ki je bil po 1. vojni priključen Italiji. Tam je v letu 1908 bilo ustanovljenih pet posojilnic. Če pogledamo še v neposredno tržaško okolico, sta tam bili ustanovljeni dve denarni zadruzi, v slovenskih predelih Istre pa še drugih sedem.

Veliko drugih posojilnic je v teh deželah poslovalo že prej. Tolikšno število novih si razlagamo, ker so na Dunaju leto prej odobrili nov revizijski zakon, ki je Zadrुžnim zvezam dajal velike pristojnosti nadzora nad posamičnimi zadrugami. Zato so vse takratne štiri slovenske zadrुžne Zveze šle "na lov" in dale pobudo za ustanovitev čimveč zadrug. Dve Zvezi sta bili domena liberalcev, dve pa katoliško mislečih ljudi. Vse štiri so imele članice med zadrugami na Primorskem.

V Gorici je od leta 1904 delovala Goriška zveza go-

A.W.S. GO

ZADRUŽNA
KREDITNA
BANKA
SOVODNJE

19. JUNIJA 1998
OBČINSKA
TELOVADNICA
SOVODNJE OB SOČI

PROGRAM

OB 20.00 URI

Nastop zbora "Skala" iz Gabrji

Pozdrav Predsednika
in pozdravi gostovNastop gojenk
Glasbene Matice iz SovodenjNastop zbora "Oton Župancič"
iz ŠtandrežaPredstavitev knjige
novinarja Marka Waltritscha
"Slovenske zadrुžne banke"

Nastop zbora "Rupa - Peč"

OD 21. URE DALJE

Družabnost in prosta zabava
ob glasbi

OSEM OD TISOČ KATOLIŠKI CERKVI. TVOJA POMOČ, KJER JE POTREBNA POMOČ.

Katoliška Cerkev vsako leto uporablja z uspehom in prozornostjo to, kar pride v sklad Osem od tisoč, da uresniči tisoče verskih in karitativnih načrtov. Daj svoj podpis za katoliško Cerkev v svojem Potrdilu ali davčni prijavi tako, da se poslužiš teh navodil.

POTRDILO (nekdanja mod. 101 in 201)

● **Kdo lahko podpiše:** upokojenci in odvisni delavci, ki so konec februarja prejeli novo **Potrdilo**; tisti, ki so leta 1997 prejeli davčne odbitke (vrsta 9 Potrdila) in ki so lastiki pokojnine in samo dohodkov od odvisnega dela brez odtegljivih obveznih prispevkov.

● **Kako izbrati:** podpiši v kvadratu "Chiesa Cattolica" (samo znotraj njega, da je izbira veljavna) in tudi na za to določenem mestu, označenem s "Firma", kjer izjavljaš, da nimaš drugih dohodkov kot v primeru tu ob strani; ● zapri v navadno **kuverto** samo original

sestavljenega Potrdila; ● zapiši na kuverto svoj priimek in ime, davčno šifro, zapis "Scelta per la destinazione dell'8 per mille dell'Irpef, Anno 1998".

● **Kdaj in kje oddati:** od 1. junija do 31. julija 1998 oddaj kuverto s Potrdilom na **pošti** ali v **banki** in dvigni pobotnico.

Pozor: pripravljene kuverte za Potrdilo lahko najdeš v mnogih župniščih.

UNICO 98 (nekdanji mod. 740)

● **Kdo lahko podpiše:** davkoplachevalci, ki so vse do prejšnjega leta oddajali mod. 740.

● **Kako izbrati:** podpiši v kvadratu "Chiesa cattolica" (samo znotraj njega, da je izbira veljavna).

● **Kdaj in kje oddati:** od 1. junija do 31. julija 1998 na **poštnem uradu** ali na **banki**, ki ima za to **pogodbo**, če si izpolnil izjavo ročno ali s strojem; izključno na poštnem uradu, če si jo natisnil v formatu Personal Computer. V obeh primerih ne pozabi dvigniti pobotnice.